

Ivan Antić

Meta-fizika
astrologije

Beograd, 2000.

Kompjuterska priprema: Autor i Vladimir Ribar
Korektura: Dojna Lapadat
Idejno rešenje korica: Autor

© Copyright: 2000 by Ivan Antić
ISBN-13: 978-1978413634
ISBN-10: 1978413637

SADRŽAJ:

Uvod	5
Neke osnovne činjenice i zablude	8
Antropičko načelo i oblikovanje subjekta	36
Zodijak	56
Planete ili psihodinamika prostorvremena	75
Sudbina kao tvar	98
Sloboda kao ličnost	130

UVOD

Za razliku od većine drugih knjiga o astrologiji, nećemo se ovde baviti podučavanjem osnovnih principa neophodnih za tumačenje horoskopa. Takvih knjiga, dobrih i loših, ima dovoljno. Ovde će biti reči o tome **zašto astrologija uopšte deluje** i kako su nastali njeni osnovni principi, kako se prostorvreme kosmosa uobličava u nama (ne)poznato bivstvovanje, u planete, sâm život i sudbinu. Da bismo se približili ovoj viziji koja objedinjuje mikro i makrokosmos, koliko je to u našoj moći, korišćićemo se nekim dostignućima teorijske fizike. Astrologija je od starine poznata kao kraljica svih nauka, njen zodijski krug je kao vir u koji se stiču sva iskustva bivstvovanja. Ovde ih nećemo sva spominjati već se usredsrediti samo na neka najnovija, uz naglasak na iskustvo ličnog viđenja. Ono će biti u duhu spoznavanja koje sam izneo u svojoj prvoj

knjizi *Sâmkhya*. Uostalom, pored ideje o imaginarnom vremenu, osnovna teorija fizikalne realnosti koje ćemo se ovde držati pri razjašnjenju suštine astroloških uticaja, jeste teorija Jačeg antropičkog principa koja tvrdi da univerzum, ovakav kakav je, postoji zbog uobličavanja svesnog subjekta. Moja je spoznaja da astrologija pokazuje sve detalje tog uobličavanja, i to za svaku individuu posebno. Stoga naglasak na ličnom iskustvu ne treba da deluje zabrinjavajuće već podsticajno, jer se samo iz takve perspektive može sagledati smisao astrologije. Ako ona detaljno prikazuje kako se iz prirodne celine formira ličnost, njena se svrsishodnost ne može drugačije izraziti nego kao lično iskustvo. Kriterijum osvešćenja i samospoznaje biće jedino merilo pri iznošenju svih objektivnih činjenica koje sadrži astrologija. Drugačije rečeno, budući da objektivni svet stvara i kroz sva iskustva usavršava subjekta, da celina univerzuma spoznaje sebe kroz prosvetljenog subjekta, i da je njegova celovita ličnost oličenje smisla postojanja svega, subjekat koji ovo piše neće iznositi ništa svoje, nego će

samo dozvoliti da celina, kroz njegove
ograničene moći izražavanja, izrazi sebe
sámu.

Autor

NEKE OSNOVNE ČINJENICE I ZABLUDE

U trenutku kada novorođenče prvi put udahne vazduh, duh ovoga sveta ulazi u njega da mu dâ život. To je duh vremena, onog trenutka u kome je udahnulo. Usled jedinstva prirode, svaki trenutak je oličenje svega postojećeg, on je oblikovan celinom, kosmosom, položajem Zemlje prema Suncu, obližnjim planetama i dalekim zvezdama. Sva ta tela su energetski oblici, cela priroda je energetska celina koja se izražava kroz oblikovanje, i u trenutku kada novorođenče prekine svoju fizičku zavisnost od majke, počinje njegova zavisnost od nove, šire celine: kosmosa. S prvim udisajem ono prima energiju te celine, njen dah. Dok je u majčinoj utrobi ono prosto postojalo, i njegovo telo se tek formiralo, u novoj sredini ono će morati da bude aktivno, moraće da dèla jer dah celine ima nameru da mu obrazuje ličnost. Svojim prvim udisajem čovek prima obrazac svog oličenja, svoj

karakter koji se kroz vreme ispoljava kao sudbina i on je detaljno prikazan natalnom kartom. U majčinoj utrobi se oblikuje čovekovo telo; kada izađe iz nje na ovaj svet, oblikovaće se njegova psiha. Kao što je majčino telo oblikovalo njegovo, tako će smisao zbivanja ovog sveta oblikovati njegovu psihi. Astrologija nam pokazuje kako je konstruisan ovaj svet, šta pokreće njegova zbivanja. Ta zbivanja jesu sudbina svih bića. Sudbina svakog čoveka je da spoznajom celine tog zbivanja postane nezavisna ličnost i dođe do svoje autentičnosti, do Sopstva, što znači svesnog jedinstva s celinom. Otuda svi nesporezumi i greške pri tumačenju horoskopa kada se očekuje nešto drugo.

Celovita ličnost je oličenje celine koja sve stvara u svakom trenutku, i stoga čoveka ništa drugo ne može dovesti do sopstvene celovitosti do sama celina koja ga je stvorila. Put do takvog ocelovljenja i samospoznaje kao spoznaje celine, uvek je individualan, jer sve je u prirodi jedinstveno. Zato je put do Sopstva proces individualizacije. On je za svakog jedinstven i njegova jedinstvenost je određena vre-

menom i mestom rođenja, ukrštanjem vremena i prostora. Rođenje čoveka, koji mimo svih bića treba da postane ličnost, nije ništa drugo do ukrštanje vremena i prostora. Kada se oni ukrste, rađa se svestan život. U svim drugim područjima bivstvovanja to ukrštanje nije prâvo, to su sve neki krivi, nepotpuni oblici koji čine sva druga bića i sve postojeće u prirodi koje nije čovek. Samo se u čovekovom liku događa prâvo ukrštanje horizontale vremena i vertikalne večnog prostora, Neba i Zemlje. Čovek je jedini kompletan oblik bivstvovanja, on je duhovno oličenje celine jer duh celine, koja sve stvara, jedino kroz njega postiže direktnu samospoznaju. U svim drugim oblicima on se prosto zbiva kao svekolika priroda.

Kao što prostorvreme ima svoju piramidalnu hijerarhiju, na vrhu se sužava u svest i slobodu, a ka osnovi širi u sve veću inerciju i uslovljenost, tako i obrazovanje ličnosti ima svoju piramidalnu strukturu. Najšira osnova piramidalne strukture ličnosti određena je godinom rođenja. Svaka godina je obeležena jednim od ciklusa aktivnosti Sunca. Ima ih dva-

naest i njihova smena se poklapa sa mesečevim ciklusima. Temeljne karakterne osobine svih osoba rođenih u jednoj lunarnoj godini, prikazuje kineski Zodijak. Godina rođenja je najopštiji temelj ličnosti koji je određen, dakle, ciklusima sunčevih aktivnosti. Astrolog koji ne uzima u obzir kineski Zodijak pri analizi karaktera, ne može sagledati njegovu celinu. On se bavi samo detaljima. Da bi se ovaj najširi temelj ličnosti prepoznao, potrebno je duže i pažljivije posmatranje karaktera jedne osobe, on se ne vidi odmah i na prvi pogled. Stari zapadni astrolozi, kojima nije bio poznat kineski Zodijak, takođe su slutili postojanje godišnjih ciklusa i pokušali su da ih ustanove pridavanjem svakoj godini značenje pojedine planete.

Poznato je da lunarna astrologija važi za istočne narode, a solarna za zapadne. To je u skladu sa različitim mentalitetima istočnjaka i zapadnjaka. Kineski Zodijak jeste lunarni, ali godišnji ciklusi, koje on predstavlja, deluju i na zapadnjake, tj. na sve ljude u svetu, ne samo na Kineze. Ovo dokazuje da osobine godiš-

njih znakova proizilaze iz uticaja koji su globalni i nisu vezani za jednu astrološku tradiciju, i da se mesečevi ciklusi samo poklapaju sa njima.

Sledeća, viša struktura diferencijacije ličnosti određena je godišnjim dobom, odnosno mesecom rođenja. Nju sa svim detaljima pokazuje zapadna astrološka tradicija. Ovde se radi o položaju Zemlje prema Suncu i ostalim planetama. Posmatrano sa Zemlje, Sunce se kreće svojom putanjom, ekliptikom, nejednako tokom godine. Zbog nagiba Zemljine ose rotacije ono se početkom zime na severnoj hemisferi, 22. decembra, nalazi na najnižoj tački na horizontu, i tada je dan najkraći, a početkom leta, 22. juna, na najvišoj, pa je i dan najduži. Tada ponovo opada i u trenutku kada preseca polovinu ovih svojih ekstremnih položaja, 22. septembra i 22. marta, a to je linija ekvatora, počinju jesen i proleće, i to su ravnodnevnice. Dakle, počeci godišnjih doba određeni su presecanjem putanje ekliptike i nebeskog ekvatora (projekcije zemaljskog). Ti trenuci uzeti su za početke kardinalnih znakova Zodijskoga: Jarca, Raka, Vage i Ovna. Od njih

su odmeravanjem po 30 stepeni smešteni i ostali znaci. Ovde je, dakle, u pitanju **vreme** oličenja zbivanja celine, odnosno, **položaj Zemlje u prostoru** kosmosa, a ne mitologija vezana za neka sazvežđa. Imena znakova preuzeta su od sazvežđa, ali sami znaci se ne poklapaju sa njima. Zbog lagane oscilacije Zemljine polarne ose tačka preseka ekliptike (putanje Sunca) i ekvatora, dakle, trenutka kada Sunce prelazi sa južne na severnu hemisferu gde započinje proleće, ne događa se onda kada je Sunce na početku sazvežđa zvanog Ovan. Ova tačka preseka sunčeve putanje preko nebeskog ekvatora lagano se pome- ra retrogradno, približno jedan stepen za 72 godine, i to se zove „precesija”. Danas je ona pri kraju znaka Vodolije, što znači da precesija prolazi jedan znak oko 2160 godina, koliko traje jedna astrološka era. Znaci i istoimena sazvežđa poklopili su se oko 300. godine pre n.e., ali ni pre toga, a ni posle, nisu bili podudarni. Onima koji ne znaju ništa o astrologiji ovo nepoklapanje daje argument za kritiku verodostojnosti same astrološke teorije i prakse. Svako ko išta zna o astrologiji pre svega

zna ovde iznete činjenice da **znaci nisu sazvežđa**, da su od njih preuzeli samo imena, i da znake čine određeni **položaji** Zemlje prema Suncu i konkretne, realne promene u prirodi koje ti položaji izazivaju: godišnja doba. Stoga ne deluju na nas neki misteriozni zraci sa tih dalekih sazvežđa, koji su ispunjeni maštom naših predaka, nego realan položaj Zemlje prema okruženju i stanje prirode na njoj u tom trenutku. To je ono što uslovljava naše živote na način koji se detaljno i naučno može proveriti, što astrologija već odavno i čini. Razlog zašto ona još nije opšte prihvaćena leži u tome što ni čovekova ličnost ni smisao njenog Sopstva još nisu izborili pravo glasa i opšteg uvažavanja. Tek nedavno se ponegde u svetu došlo do spoznaje o neophodnosti uvažavanja elementarnih prava na biološki opstanak, koja se zvučno i s puno hvale nazivaju demokratijom, ljudskim pravima i građanskim slobodama. Ona su trenutno vrhunac civilizacijskog dostignuća iako ne predstavljaju ništa drugo do elementarne preduslove normalnog biološkog života. Još je dug put do opšteg pri-

hvatanja i uvažavanja smisla celovitosti ljudskog bića i ličnosti, o čemu govori astrologija. Ona upućuje na jedinstvo čoveka i kosmosa, dok je čovek danas još uvek daleko od jedinstva sa samim sobom, od sopstvenog bića, a još i više od svojih bližnjih.

I svojim godišnjim dobima, dakle, priroda oblikuje karakter čovekov. Nije zaista teško ni laiku da primeti kako se čovek rođen zimi (Jarac) po svom rezervisanom, pomalo hladnom i apstraktnom karakteru razlikuje od onoga rođenog leti ili krajem proleća (Blizanac, Rak), emotivnog, toplog i pristupačnog; da se onaj rođen u sam početak proleća (Ovan) svojom žustrom energičnošću znatno razlikuje od kolebljivog, umerenog i pažljivog karaktera rođenog u početak jeseni (Vaga).

Sledeća, finija diferencijacija odnosi se na dekane. Svaki znak ima tri dekana od po 10 stepeni, i svakim simbolično vlada po jedan planet. Ovo znači da svaki znak ima tri faze svoga uticaja: početnu, središnju i završnu. Rođeni u jednom

znaku se, prema tome, razlikuju i po dekanima u kojima pada njihovo rođenje.

Svim dekanima dodeljeni su sledeći planetni uticaji:

Ovan: Mars, Sunce, Venera.

Bik: Merkur, Mesec, Saturn.

Blizanci: Jupiter, Mars, Sunce.

Rak: Venera, Merkur, Mesec.

Lav: Saturn, Jupiter, Mars.

Devica: Sunce, Venera, Merkur.

Vaga: Mesec, Saturn, Jupiter.

Škorpija: Mars, Sunce, Venera.

Strelac: Merkur, Mesec, Saturn.

Jarac: Jupiter, Mars, Sunce.

Vodolija: Venera, Merkur, Mesec.

Ribe: Saturn, Jupiter, Mars.

Postoji još finija diferencijacija po znacima. Naime, smatra se da svaki stepen svakog znaka ima svoje posebno dejstvo. O tome je ovde već suviše govoriti. Piramidalnu strukturu prostorvremena, kojom se obrazuje čovekova ličnost, završićemo na najfinijem nivou, a to je sâm trenutak rođenja, sat i minut. On je određen položajem Zemljine rotacije u odnosu

na Sunce, to je doba dana ili tačan položaj Sunca u odnosu na mesto rođenja. Pažljiviji posmatrač, koji nije upućen u astrologiju, naročito ako je roditelj, takođe može da primeti kako se razlikuje karakter rođenog u podne (Sunce u desetom polju) od onog rođenog u ponoć (u četvrtom). Prvi je okrenut ka javnosti, karijeri, politici i svetskim dešavanjima, i sudbina ga najčešće tamo i vodi, dok je ponoćni tip pre svega vezan za dom i porodicu, više voli da sedi u kući nego da stalno putuje, ili je okolnostima primoran da bude vezan za dom; njegov karakter je intimniji od ovog prvog. Još je lakše uočiti razliku rođenog u rano jutro, neposredno pre izlaska Sunca (prvo polje), od onog u sumrak, pred zalazak Sunca (sedmo). Prvi je izrazito samosvestan i samodovoljan, dok je drugi zavisn od drugih i okoline, prvi više voli da je sam, a drugi da je s nekim, da se pokazuje javnosti i publici, prvi je više sklon da doživljava, a drugi da izražava. Priroda tako i dobom dana određuje karakter ličnosti.

Trenutak rođenja, kao vrh piramidalne strukture ličnosti, daje završni i

odlučujući pečat celoj strukturi. Sa njim je određen ascendent a time i položaji svih dvanaest polja (kuća) koja definitivno odlučuju o sudbini, koja, opet, nije ništa drugo do način na koji će se ličnost formirati.

Jedna od najčešćih zabluda laika o astrologiji jeste uverenje da tako daleka nebeska tela ne mogu uticati na to šta će se njemu dogoditi u životu, i da on „ima slobodnu volju”, bar najvećim delom ako već ne u potpunosti.

Prva nebulozna pretpostavka o udaljenosti nebeskih tela o kojima astrologija govori, samo pokazuje apsolutno neznanje o astronomskim veličinama svemira u kome živimo. Ako bismo našu galaksiju uporedili s ljudskim telom, tada razdaljina između nas i Plutona ne bi bila veća od rastojanja između dve susedne ćelije u mozgu. Njihovu organsku povezanost laik ne bi mogao da porekne, ali će astrološke pretpostavke o jedinstvu prirode lako da odbaci, ili vrlo brzo da zaboravi ako ih i prizna pod teretom činjenica. Tome su naročito skloni astrofizičari. Od svih prosečnih ljudi oni najbolje znaju da

je gravitacija najveća i najmoćnija sila u kosmosu. Ona daje koheziju planetama, drži na okupu sve kosmičke sisteme, od sunčevog do galaksija. Ali, uprkos tome oni će 'elegantno' da preskoče činjenicu da ta ista gravitacija, na kojoj se zasniva učene astrologije, odlučujuće deluje i na organski život. Štaviše, ne treba mnogo znanja da se uvidi da je organski život upravo i nastao pod dejstvom gravitacije, najpre Sunca, zatim Meseca i svih ostalih obližnjih planeta, jer sva tela imaju gravitaciju. Organski život je sav naš svakodnevni život i osnova za dešavanje sudbine. Zapravo, **organski život i jeste naša sudbina** - njeno nadilaženje spada u ideal ljudskog savršenstva i u svim duhovnim tradicijama je poznat kao iskustvo transcencije. Ali, taj ideal nije predmet interesovanja prosečnih ljudi koji su uslovljeni sudbinom - a to je svakodnevni rad i reprodukcija, zajedno sa odmorom, zabavom i svim sitnicama koje su njihovi nužni pratioci. To je sve organski život. Ako nekako i priznaju da gravitacija ima udela u organskom životu, možda primećujući da su njome vezani za tlo i da sav

ritam života zavisi od gravitacije Zemlje, Meseca i Sunca (gravitacije ostalih planeta još nisu spremni da priznaju), ipak se neće složiti da je organski život isto što i sudbina. Zato što ne znaju šta je sudbina a šta prava sloboda - to će biti glavna tema ove rasprave. Kada se iz kosmosa posmatra Zemlja, ona se vidi kao jedno celovito živo biće, i tada se životi, kretanja i sudbine milijarde ljudskih bića na njoj vide kao vegetativne funkcije njenog organizma - a sićušna bića astrofizičara kao virusi koji ga ometaju iako žive na njegov račun.

Sledeća pretpostavka u ovoj zabludi je da se zna šta su dešavanja, događaji koji sačinjavaju život. Ovo „znanje” je tipično za nesvesnog čoveka. On prirodne procese razlikuje od onoga što sam čini. Čak i najobrazovaniji među nesvesnim ljudima (fizičari) skloni su tome. Iako dobro znaju da su makrokosmička kretanja potčinjena snažnoj uslovljenosti gravitacije, a mikrokosmička takođe snažnim nuklearnim i elektromagnetskim silama, sve ono što spada između ovih krajnosti, a to je naše kretanje u svakodnevnom životu, uprkos svoj logici i činjenicama smatraju

različitim i nezavisnim od ostale prirode - iako se naš svakodnevni svet nalazi između ovih makro i mikrokosmičkih sila kao između čekića i nakovnja. Samo tu po njima vlada „slobodna volja” - mada se niko ne hvali da ju je valjano iskoristio. Tako čovekov ego održava iluziju svoga opstanka. U stvarnosti, sve što postoji na bilo koji način, u nama ili izvan nas, na ovom i svakom drugom svetu, sastavni je deo uslovljenih prirodnih procesa, i ne postoji apsolutno ništa „neprirodno”. Razlikuje ih jedino nivo vibracija i kvalitet angažovane energije. Te razlike daju raznovrsne oblike svemu što postoji i što se dešava. Celu prirodu sačinjava jedna energija, i ona se manifestuje kao kretanje. Pokret prirode svuda je isti, nema razlike između kretanja elektrona, planeta i našeg kretanja kroz život, jer energija je svuda ista. Ali, njena upotreba daje pojavama različit karakter. Iza toga nema nikakvih razlika između čvrstih stvari i događaja, unutarnjih ili spoljnih. Iluziju da postoji bitna razlika između nevidljivih procesa sudbinskih događaja, vidljivih predmeta i našeg bića, nameće nam

vezanost za ograničena fizička čula i njihov način posmatranja. Sile koje vode čoveka kroz život i daju mu određenu sudbinu putem vanjskih događaja, isto su tako sastavni deo prirode kao i sila koja pokreće krvotok u našem telu i sav organski život. Setimo se samo šta smo sve spremni da uradimo, i šta smo sve već uradili da bi se prehranili i imali sredstva za život. Egoički način posmatranja jedini je razlog zašto krvotok u sebi smatramo prirodnom nužnošću, svoje spoljašnje postupke izrazom „slobodne volje” a događaje slučajnošću ili sudbinom. Takvo razlikovanje je bedem ega i našeg neznanja, pa otuda i patnje. Ali, u prirodi nema patnje, ona je božanska, savršena celina. Patnje ima samo unutar granica ega, u svetu koji on projektuje. Mi ne želimo da vidimo jedinstvo prirode u organskom opstanku i našim delima zato što ne želimo sebi da priznamo da ništa i nismo učinili u životu osim zadovoljenja naših bioloških potreba, da nismo ni načeli svoju duhovnu suštinu zbog koje i postojimo. Razlog je tradicionalno neznanje o tome

šta je naša duhovna suština i o njoj će dalje biti reči.

Poslednja i najtvrdja pretpostavka laika koji 'ne veruje u astrologiju' zasniva se na prethodnoj: razlikujući prirodne procese od svojih postupaka njegov ego stvara iluziju da „ima slobodnu volju”. Ovo ubeđenje, koje nije ništa drugo do manifestacija njegove nesvesnosti, toliko je rašireno da su mu podlegli i mnogi komercijalni astrolozi. I oni tvrde da čovek ima slobodnu volju, a da astrološki činoci samo pokazuju mogućnosti koje osoba može da iskoristi ili propusti. To je tačno samo za prosvetljenog čoveka, a ne i za prosečnog smrtnika. Ovo ubeđenje je privlačno jer učvršćuje egoičku nesvesnost, iako je dovoljno malo zdravog razuma da se vidi kako čovek ne može ni da diše ni da trepne svojom voljom, da su sve njegove fiziološke funkcije nesvesne i spontane. I ne samo unutarnji, fiziološki procesi, već i spoljašnja dešavanja. Teško je ovoga biti svestan jer je prirodna uslovljenost dovoljno fleksibilna da omogućava život i kretanje kakvi su nam poznati unutar granica ega. Ali nam zato istov-

remeno onemogućava spoznaju ostalih vidova života, koji su daleko sadržajnije, veći i čudesniji od ovoga što nam je poznato. Svaki dovoljno zreo čovek, kada se osvrne na svoj dotadašnji život, morao bi da prizna da postojeću sudbinu nije sâm izabrao, bar ne u većini detalja. Priznanje ovakvog stanja stvari komplikuje činjenica da i ono što definitivno smatra „svojom voljom” jeste zapravo predodređeno astrološkim činocima pri rođenju. Planetarne aspekte i položaje koji uzrokuju da život bude posvećen sportu ili teologiji, na primer, čovek prihvata kao izraz svoje volje, jer astrološki činoci deluju iznutra, nesvesno, kao „naša” želja i „naša” volja, jednako kao i spolja u vidu događaja. Oni sve predodređuju, pa i to da li će neko biti religiozan ili ne, površan ili fanatik, uspešan u karijeri ili će propasti, kakav će brak imati, i kakav ukus u oblačenju.

Svako pokazuje „svoju volju” ali je ona različita kod svakog pojedinca upravo zato što je svačija volja determinisana astrološkim uticajima iz natalne karte, ili trenutkom rođenja. Te uticaje svako izražava kao „svoju volju”, odnosno tempe-

rament i karakter. Ako su astrološki uticaji (aspekti i dr.) kod nekoga konstruktivni i pozitivni, on će sledeći „svoju volju” ili urođenu prirodu doživeti njihova pozitivna ostvarenja. Ako su negativni i destruktivni, njegova volja će ga odvesti u propast. Zato je čest slučaj kod ljudi koji propadaju, ili čine loša dela, da se teško mogu odvratiti od njihovog puta ili načina života jer ga oni doživljavaju kao „svoju volju” i „svoje ostvarenje”. Ova teškoća je najbolje poznata psihoterapeutima. Takvim ljudima je jedini spas da slušaju drugoga a ne svoju urođenu prirodu, ili volju - ako je to uopšte moguće. Zbog njih su stvoreni društveni i religijski autoriteti (predanost božijoj volji), i moral.

Uslovljenost prirode ima svoju subordinaciju. Neka dešavanja su više, a neka manje determinisana. Nevažni i mali događaji su determinisani u svom lokalnom okruženju, od strane neposrednih uzroka, ili su prepušteni slučajnosti ma jer imaju samo trenutni značaj. Ali značajni događaji, koji se tiču razvoja i sudbine, određeni su od strane viših uzroka. Njih otkriva astrologija. (Mada i

najmanji događaj može majstorski da bude izrežiran od strane sudbine.) Zato, da bi nju razumeli, treba da razlikujemo bitna od nebitnih dešavanja.

Da bi se razumeo zakon uzročnosti koji vlada celom prirodom, pa i našim sudbinama, valja znati da priroda nije samo ono što opažamo svojim fizičkim čulima. Ona ima više dimenzija, dok mi čulima opažamo samo jednu od njih, jedno vrlo usko područje prirode koje nazivamo fizičkim, trodimenzionalnim svetom. Zakon uzročnosti se, međutim, proteže kroz celu prirodu, kroz sve njene dimenzije, i zato ga ne vidimo celog, već samo one njegove deliće koji se pojavljuju u prolazu kroz fizički plan, i to ako su u našoj blizini, tako da možemo da ih opazimo, ili da na drugi način budemo obavesteni o njima. Zato što ne vidimo ceo tok uzročnosti, već samo njegove fragmente, i to one koji su u skladu s našom paradigmom realnosti, nama stvari i događaji izgledaju nepovezani, izazvani slučajno, čini nam se da zlo vlada i da nema pravde, ili da se sreća događa nezasluženo. Ne opažajući (za naša čula skrive-

ni) lanac uzročnosti na višim dimenzijama, pojave i događaji nam mogu izgledati kao numinozni hirovi nekog Boga ili đavola. Čudesni događaji nisu ništa drugo do manifestacija viših dimenzija na nižim. Razlog za ovakvo neznanje, na kome se čak grade religije i filosofije, jeste prosto u tome što ne vidimo celinu prirodnog procesa u svim dimenzijama, već samo onaj njegov fragment koji nam je dostupan čulnim opažanjem. (Njime se bavi nauka pa zato astrologija ne može biti njen predmet, jer ona pokazuje zbivanja u svim dimenzijama.) Kao kada bi okretanje jednog velikog točka posmatrali iz blizine kroz uski prozorčić, tako da vidimo samo njegov delić. Uočili bismo samo neodređene delove koji se pojavljuju i nestaju, u najboljem slučaju neke cikluse u tim kretanjima. Tek kada se udaljimo i vidimo ceo točak bez ograničenja opažanja, postaje nam jasno da su nepovezane i neobjašnjive pojave sastavni delovi velike celine. Tako je i sa prirodom i njenim zbivanjima. Svoje fizičke živote opažamo kroz uske prozorčiće naših čula i ograničenog razuma, pa nam zato i izgledaju

nesavršeni, pogrešni, nelogični i nesrećni, kao da su žrtve svakojakih nezaslužениh nepravdi. Izgleda nam da se život javlja kao nov i da netragom nestaje. Samo kada objektivno sagledamo sve dimenzije prirode, vidimo da je naš fizički život samo jedan delić daleko šireg procesa duševnog dozrevanja večnog života, koji je izraz savršenstva prirode, koja sa svim svojim dimenzijama predstavlja savršenu, bezvremenu celinu i čisto dobro. Astrologija nam pokazuje procese uzročnosti koji se protežu izvan našeg čulnog opažanja, i tako doprinosi da sagledamo celinu zbiivanja i izbegnemo iluziju patnje.

Niti s kojima nas priroda vezuje, i tako uslovljava, dovoljno su dugačke, fine i nevidljive da nam obezbede slobodu kretanja (mada ni nju nemaju svi ljudi) potrebnu za zadovoljenje bioloških nagona za opstankom, pa čak i najnižih strasti. Ovakva sloboda je nužna za biološki opstanak, i zato nam ju je priroda i dala, čak u većoj meri nego životinjama. Onima čiji je um ograničen samo na čulno i fizičko iskustvo postojanja ova, inače samo biološka, sloboda borbe za opstanak, stvara utisak

da su s njom i potpuno slobodni, čak u tolikoj meri da na njoj grade 'demokratiju', 'ljudska prava' i verski moral smatrajući da su tu slobodu dobili od Boga - boreći se neprestano protiv loših osobina te iste slobode, i ljudi koji misle drugačije. Zato u takvoj 'demokratiji' i 'religiji' vlada žešća borba za teritorije i opstanak nego u životinjskom svetu. Izbor između dobra i zla koje nam priroda daje púkim fizičkim rođenjem, radi biološkog opstanka, nije nikakva sloboda, nego izbor kako da udovoljimo prirodnom nagonu za opstanak, to je samo polarizacija iste uslovljenosti koja je dovoljno fleksibilna kako bi omogućila fizički opstanak individue. Možemo slobodno da odlučujemo o tome kako ćemo da zadovoljimo svoje nagone, i tu vrstu slobode, koja ne nadilazi uslovljenost prirode, mi naivno projektujemo na sve oblasti života, pa i na svoju duhovnu suštinu koju još nismo ni upoznali. Samo zato što možemo da mrdamo tamo-amo, nekog da udarimo a nekog da pomilujemo (u oba slučaja sebe da obezbedimo), i da pričamo šta nam padne na pamet, imamo utisak da smo „slobodni”. To je iluzija, to

je sloboda ega i nesvesnog bivstvovanja. Istinska sloboda tek treba da se osvoji duhovnom zrelošću i pobedom nad ovakvom slobodom nagona, koja nas porobljava svojim iluzijama.

Astrologija pokazuje na koje je sve načine čovek uslovljen. Oni mogu biti pozitivni i negativni jer priroda deluje na sve načine, kroz suprotnosti, podsticajno i sputavajuće, odnosno iskušavajuće, da se pozitivne lekcije utvrde. Pri tome se ovo dejstvo proteže na više života usled zakona karme i reinkarnacije. Zato rana smrt, ili teška sudbina, moraju biti sagledani kao jedna epizoda daleko šireg i većeg procesa nego što je jedan individualan život. Kada se izgubi iz vida ovakva celovitost delovanja prirode, i njeno jedinstvo suprotnosti, tada nastupa tumačenje o „dobru i zlu”, pri čemu zlo uglavnom nadmašuje dobro. Samo je celina bivstvovanja čisto dobro (ono što je omogućava jeste naša duhovna suština, ili Sopstvo), njegovi fragmenti su uvek u suprotnostima i patićemo zbog njih dokle god budemo fragmentarni (u egu). Patnja je nesvesnost celine i nju najčešće izražava-

vamo reakcijom, kroz sukob sa njenim različitim delovima, odnosno bićima koja nam izgledaju kao „drugi” - zato što smo sami sebi tuđi. Dakle, zlo činimo samo nesvesni, i nesvesnim reakcijama ga održavamo, dok su ljubav i nežnost uvek izraz naše svesti o jedinstvu bića i duhovnoj slobodi - koja je čovekova autentičnost. Ne možemo znati istinu o biću bez ljubavi prema svemu što biva - jer takvo 'znanje' je samo spoljašnje - kao što ne možemo ni voleti izveštačeno, odvojeno, bez doživljaja jedinstva s voljenim. Dobro i zlo nisu spolja, oni su naša svojstva koja izražavaju našu svesnost i nesvesnost. Ovo dokazuje činjenica da je čovek sposoban i za jedno i za drugo. Kada ih projektujemo van (dobro u Boga, a zlo u đavola), tada samo izbegavamo odgovornost u njihovoj primeni i dokazujemo svoju nesvesnost. Kada preuzmemo odgovornost, to uvek vodi osvešćenju i dobroti koja ne zavisi od morala.

Priroda postoji zbog obrazovanja svesnog subjekta. Pored svih oblika života, taj proces se najintenzivnije kristališe kroz čovekovo biće i sudbinu. Čovek je

završni čin tog procesa. Zato mu je i najteže, ali je i najbliži ishodu. Astrologija, kao kraljica sveg znanja, detaljno pokazuje i celinu prirodnog zbivanja i kako je svaki čovek posebno uslovljen, ali ne zato da bi mu samo stavila do znanja da nije slobodan od prirodne nužnosti, nego da bi mu *upravo tim znanjem omogućila da se oslobodi spoznajom celovitosti bivstvovanja, koja je njegovo Sopstvo*. Dakle, čovek jeste uslovljen, ali može da bude slobodan - jedino kroz spoznaju onog što ga uslovljava. U tome mu astrologija pomaže sledeći logiku da se čvor može razvezati jedino znanjem kako je zavezan. Da bi tu pomoć čovek dobro iskoristio mora najpre da bude svestan svoje uslovljenosti, a ne da samog sebe obmanjuje da je slobodu i nezavisnost dobio sâmim fizičkim rođenjem, ili od nekog Boga. **Sloboda se ne može dobiti, ona je svojstvo lične zrelosti, a zrelost nikada ne može biti svojstvo ličnosti ako je dobijena odnekud.** Čin fizičkog rođenja ni po čemu se ne izdvaja od ostalih uslovljenih organskih procesa u prirodi. On čoveka stavlja u istu ravan sa životinjama i biljkama. Njegovo prâvo,

duhovno rođenje tek treba da se dogodi kada kulturnom evolucijom i potpunim osvešćenjem postane jedinstvena i celovita ličnost. Koliko je kao ličnost integrisan, toliko je nezavisan od gravitacije prirodnog uslovljavanja. Jedini pravi temelj za čovekovu kulturnu evoluciju daje astrologija, ako se koristi shodno njenom smislu, a to je čovekovo *duhovno prosvetljenje* - ne ispunjenje ličnih želja. Ovakav promašaj njenog smisla jedini je razlog svih grešaka i nerazumevanja. Natalna karta pokazuje strukturu celog našeg bića *da bi nam dala kontekst za njegovo nadilaženje u slobodnom duhu*. Transcendencija uslovljenog bivstvovanja je suština svekolike čovekove kulture, duhovnosti u religioznosti. Nigde se objektivnije ne prikazuje čovekova uslovljenost nego u astrologiji, i to za svaku individuu posebno, u skladu s vremenom njenog postojanja, dakle, dinamički, uživo, a ne metafizički i mitološki.

Budući da astrologija pokazuje kako priroda uobličava svesnog subjekta - i preko sudbinskih iskušenja ga navodi da postane celovita ličnost, koja

će biti oličenje smisla bivstvovanja prirode - astrologija će u ljudskom društvu biti spoznata i priznata tačno u onoj meri u kojoj to društvo priznaje celovitu i slobodnu ličnost.

Astrologija pokazuje suštinu našeg karaktera koji se spolja izražava kao sudbina. Tako najbolje doprinosi razumevanju našeg položaja u svetu, prâvog uzroka i smisla svega što nam se događa, da ne bismo krivili ni Boga, ni đavola, a ni naše bližnje. Takvim znanjem pribavlja nam opuštenost i ljubav za sva bića kroz uvid da smo svi jednako uslovljeni prirodom dok ne dospemo do istinskog duhovnog probuđenja - na koje nas uslovljenost i goni. Jedan od najlepših prikaza ovakvog smisla astrologije nalazi se u Manihejskim izvorima (Hegemonius, Acta Archelai, 8. Bar Khoni, Scholia, 315, 22-27):

„Kad je Otac Života video kako duša pati u telu... pozvao je Poslanika. A ovaj došavši pripremi sve što mu je potrebno za posao spasavanja duša. Napravio je točak sa *dvanaest* sudova... Pokretan kruženjem nebeskih sfera, taj točak zahvata

duše koje umiru... I splav se puni dušama koje ti sudovi zahvataju, pa ih zatim iskrcava... u Eone, gde ostaju u Stupu Slave zvanim *Savršeni čovek*... To je stup svetlosti, jer je ispunjen pročišćenim dušama”.

ANTROPIČKO NAČELO I OBLIKOVANJE SUBJEKTA

Današnja shvatanja teorijskih fizičara o prirodi fizikalne stvarnosti dospela su do jedinstvenog paradoksa. S jedne strane, eksperimentalna otkrića u subatomske fizici istopila su gotovo sva dosadašnja ubjeđenja o materijalnoj stvarnosti, o njenoj čvrstoći i postojanosti, i otkrila nam da je takva slika sveta samo privid koji nam stvara priroda čulnog opažanja, a nije izraz same stvarnosti. Suština materije ili subatomska stvarnost se pokazala kao krajnje relativna i direktno zavisna od subjekta koji je doživljava. Ubrzo nakon svog nastanka, dvadesetih godina, kvantna fizika se zaplela u problem odnosa subjekta prema prirodi, jer se priroda tog odnosa pokazala kao presudna za dobijanje rezultata eksperimentalnih istraživanja. Takvim uvidima se, s

druge strane, približila drevnim znanjima o suštini stvarnosti, mističkim spoznajama koje su sadržane u osnovi svih velikih duhovnih tradicija.

Prema Fritjofu Kapri, koji je u svojoj poznatoj knjizi *Tao fizike* izneo paralele između savremenih fizikalnih teorija i drevnih, uglavnom istočnjačkih mističkih uvida, ovo zbližavanje se sastoji iz osam tačaka. 1. Jedinstvo svih stvari i događaja - svet se ne može razložiti na nezavisne, manje jedinice. 2. To sveopšte jedinstvo uvek zahvata i svesnog subjekta (čoveka, posmatrača) i on je neposredan učesnik u toj meri da je spoznaja jedinstva njegova sudbina, i kao da se sve zbiva da bi se njegova svest kristalisala. 3. U tom jedinstvu sve razlike i suprotnosti su relativne; suprotnosti su polovi jedinstva i kao takvi omogućavaju mu životnu dinamiku. 4. Svi pojmovi su plod razuma i ne mogu se primeniti na sâmu stvarnost prirode, oni ne dotiču svojstva sâme stvarnosti. 5. Iza prostora i vremena relativističke fizike stoji jedna viša, bezvremena dimenzija, implicitni poredak u kome su svi događaji u prirodi međusob-

no povezani, ali ne uzročno. 6. Kosmičko jedinstvo je dinamičko i neodvojivo od svojih višestrukih pojavljivanja, priroda je u dinamičkoj ravnoteži i mnoštvo je iluzija ograničenog, čulnog načina posmatranja. 7. Prostor i čestice nisu strogo odvojeni i suprotstavljeni, već su u dinamičkom i živom procesu neprekidnog kretanja, nastajanja i propadanja. Čestice nastaju iz oscilovanja polja koja su bez oblika i određenja, i u njima nestaju; iako su nemanifestovana, polja su stvarnost iz kojih proizilaze entiteti koje opažamo kao čestice koje sačinjavaju fizički svet. 8. Celokupna stvarnost je neprekidni kosmički ples energije, igra nastajanja i nestajanja. Čestice koje sačinjavaju fizičku stvarnost su zapravo energetske procesi, a ne 'čvrsti' objekti.

Klasična fizika se od Njutna pa sve do početka dvadesetog veka bavila mehaničkim modelom opisa sveta. On je odgovarao prostom, čulnom iskustvu, i bio je uspešan u tehničkoj primeni. Tehnološka revolucija i moderno doba su i započeli kada je čovek shvatio sve aspekte kretanja u čulnom, fizičkom svetu. Dva-

desetih godina ovog veka došlo se do dubljih i revolucionarnih uvida u prirodu fizičke stvarnosti, u subatomske svet. On je pokazao da su osnovne čestice, od kojih su sačinjeni atomi fizičkog sveta, sasvim različite od klasične predstave o materiji, one se ponašaju paradoksalno, preskaču zakone uzroka i posledice, pa čak i ograničenja vremena i prostora. Njihov se položaj i brzina ne mogu tačno odrediti jer se nalaze u visoko energetskom i vibratornom stanju kao sićušno polje zvano kvant. Od kvantne fluktuacije zavisi šta će se iz tog polja izroditi, kakva čestica ili talas. Za razliku od krute mehanističke predstave o svetu, kvantna fizika je pokazala da je dublja stvarnost sličnija organskom modelu jer posmatrač postaje učesnik u zbivanju, što je blisko mističkim uvidima o jedinstvu prirode na kome se zasniva i astrologija. Ukratko, savremeni fizičar je došao do nepremostive prepreke, do sebe sâmog. Na dnu prirode ugledao je odraz svoga Ja.

Već je u ranoj fazi kvantne fizike uočeno da rezultati eksperimentalnih istraživanja subatomske čestice zavise

od tumačenja posmatrača, da on svoje parametre iz makrosveta primenjuje na mikrosvet, što je nespojivo, pa se zato javljaju paradoksi, da objekti u mikrosvetu imaju svojstva i talasa i čestica. Na tome se uglavnom stalo osim što su neki teoretičari (Markuze, Tulmin, Habermas, Hajzenberg, Bom, Dejvis, Kapra) pokušali manje ili više uspešno da osmisle novu situaciju na etičkom i egzistencijalnom planu definišući tako nastalu *novu nauku*. Međutim, najnovija otkrića produbila su ovaj problem do onih dimenzija na kojima deluje astrologija. Nedavno je otkriveno da od sâmog *prisustva* posmatrača zavisi kako će se ponašati mikrosvet, da li kao čestica ili talas. Ustanovljeno je da sâmo prisustvo bilo kakvog posmatrača uzrokuje da se kvant energije ponaša kao čestica, dok se bez prisustva posmatrača ponaša kao talas. Kao da čestica, odnosno priroda zna da samo pred posmatračem treba da uzima trodimenzionalno obličje. Dakle, to više ne zavisi samo od *tumačenja* posmatrača, kako se mislilo do sada, već od sâmog njegovog *prisustva*. Implikacije ovog otkrića su tako dalekosežne da će po

značaju nadmašiti i samo otkriće subatomskog sveta i njegovih svojstava, jer će konačnu suštinu prirode i ljudsko bivstvovanje sjediniti na način kako to do sad nikada nije bilo moguće. Ono je, zapravo, oduvek bilo sjedinjeno u mističkim iskustvima duhovnog prosvetljenja i drevnom znanju astrologije, ali ovde nam je namera da se tome približimo sa stanovišta današnjeg znanja o fizikalnoj stvarnosti i čoveku.

Najsigurniji korak u tom smeru biće nam kosmološka teorija Jačeg antropičkog principa (Strong Anthropic Principle ili SAP). U mnogim rezultatima iz oblasti kosmologije i kvantne fizike otkrivena je čitava serija podudarnosti između numeričkih vrednosti nekih fundamentalnih konstanti prirode, kao što je odnos između mase protona i mase elektrona; da je gravitaciona masa protona samo malo drugačija, ne bi bilo zvezda. Uočeno je da sama mogućnost postojanja života zavisi od ovih podudarnosti, da suštinska svojstva univerzuma moraju da budu upravo ovakva kakva jesu da bi se javila evolucija života zasnovanog na ugljeniku i, u kraj-

njem vidu, čovek kao svesni posmatrač. Ova činjenica nametnula je formiranje antropičkog principa, ili načela po kome vidljive osobine svemira, kakve su u svemu, nisu proizvod slučajnosti ili prirodne selekcije između više mogućnosti, nego su posledica sasvim određene svrhe: stvaranje uslova za nastanak svesnog subjekta.

Ovakav logičan odgovor za podudarnosti mnogih odnosa koji leže u osnovi prirode nije zadovoljio popularnog astrofizičara Stivena Hokinga. On ga (u knjizi *Crne rupe i bebe-vaseljene*, Beograd: Polaris, 1995) odbacuje jer smatra da nije dovoljno reći da su stvari takve kakve jesu zato što mi postojimo. Možda zato što zbog veoma narušenog zdravlja nije zadovoljan svojim postojanjem, iako je baš ta situacija usmerila svu njegovu energiju na genijalno osvešćenje; potpuno paralisani, pretvorio se u vrlo svesnog subjekta. Smatra da Sunčev sistem jeste nužan za naš život, ali mnogi delovi kosmosa nisu pogodni ni za kakav oblik života. Uz to tvrdi da smo tako mali i neugledni naspram veličine kosmosa, da je teško

prihvatiti da sve to postoji zbog nas, pre-
viđajući da baš veličina garantuje mnoga
pogodna mesta za život sličan našem. U
potrazi za Velikom objedinjavajućom teo-
rijom, koja ujedinjuje tri kategorije fizič-
kih međudejstava (a to su jaka i slaba
nuklearna sila i elektromagnetizam) sa
gravitacijom, njegovi uvidi su se kretali
od teorije Velikog praska do hipoteze o
imaginarnom vremenu. Ujedinjenje prve
tri sile koje vladaju u mikrosvetu već je na
vidiku zahvaljujući hipotezi o kvarkovi-
ma i kvantnoj hromodinamici, dok je gra-
vitacija ostala izvan jer je isuviše slaba za
dejstva u mikrosvetu. Ostao je, dakle,
problem sjedinjenja mikro i makrokos-
mosa. To jedinstvo nije nikada bilo prob-
lem misticima i astrolozima, ali za današ-
nje fizičare je zaista problem da ga obraz-
lože, matematički dokažu i eksperimen-
talno provere.

Ovaj problem je nerešiv zato što se
objektivizuje, projektuje spolja, što se
uporno previđa značaj i smisao subjekta,
čovekove ličnosti u svemu tome. Krajnji
domet objektivacije ishoda prirode jeste
teorija Velikog praska. Po njoj je ceo uni-

verzum pre dvadesetak milijardi godina bio sažet u jednu singularnu tačku, neizmerno velike mase i temperature. Kako je u toj singularnosti (kažu, „veličine zrna graška”) sažet sav prostor i vreme, jasno je da ona protivreči sama sebi, jer nije mogla nigde da postoji i nikad da se dogodi zato što pre nje nije bilo prostora ni vremena. Ali zato je u mašti fizičara mogla lako da eksplodira i inflatorno se raširi u danas postojeću vasseljenu. Dokaz za ovu singularnost nalaze u opažanju da se galaksije međusobno udaljavaju, mada ih malo zbunjuje to što ne mogu da ustanove iz koje početne tačke se udaljavaju - jer se udaljavaju odasvud. Još više ih zbunjuju neka novija neproverena osmatranja po kojima bezbrojne galaksije nisu tek tako razbacane po kosmosu, nego obrazuju ogromnu spiralu, nalik na DNK. (Ovo bi potvrdilo drevnu Hermesovu izreku da „ništa nije spolja, ništa nije iznutra, jer sve što je spolja, iznutra je”.) Takođe i pozadinsko mikrotalasno zračenje, za koje se smatra da dolazi od početne faze stvaranja vasseljene, da je ostatak Velikog praska, kao za inat dolazi odasvud. Sledeći

dokaz je Ajnštajnova teorija relativnosti koja pokazuje da su prostor i vreme relativni i u toj meri zavisni, da se moraju zajedno imenovati kao prostorvreme. Po toj teoriji objekti svojom gravitacijom savijaju prostorvreme, sva zbivanja, pa i ono najbrže, svetlost. Objekti sa velikom gravitacijom, kao što su zvezde, savijaju okolno prostorvreme tako da planete, koje bi se u trodimenzionom prostoru kretale pravo, u četvorodimenziono savijenom prostorvremenu kreću se oko Sunca kružno. Kada velika zvezda na kraju svog životnog veka kolabira usled sopstvene gravitacije i sažme se u crnu rupu, njena gravitacija postaje tako snažna da ni svetlost ne može da se otisne od nje. Zbog takve krajnosti smatra se da crne rupe zrače antimaterijom koja je uslov za nastanak materije, i tako obnavljaju, oživljavaju ili, bolje reći, recikliraju materiju. U svakom slučaju model crnih rupa poslužio je kao dokaz singularnosti univerzuma. Ako je moguće da prostorvreme bude tako savijeno u crnoj rupi, izvesno je da je i vaskoliki univerzum bio tako savijen u singularnu tačku neposredno pre

Velikog praska. Ali, zakoni kvantne fizike nisu mogli da važe u takvim uslovima. Zato je Ajnštajnova teorija relativnosti, koja je uslovlila ideju o singularnosti jer 'elegantno' objašnjava dejstva gravitacije i makrokosmička zbivanja, došla u suprotnost sa kvantnom mehanikom, iako obe izgledaju tačne. Posle neuspelih pokušaja da se pomire ove dve nepomirljive makro i mikrokosmičke realnosti nedovoljno osmišljenom „kvantnom gravitacijom” i teorijom superstruna, Hoking je došao do spasonosne ideje da vasseljena postoji bez početka i kraja u imaginarnom vremenu, da je četvorodimenziono prostorvreme univerzuma nalik na sferu: postoji iako nema početka ni kraja. Time su zadovoljeni i teorija relativnosti i zakoni kvantne mehanike, oni sada zajedno mogu slobodno da deluju. Nezadovoljni su ostali jedino judeo-hrišćanski dogmatičari koji se slepo drže ideje stvaranja sveta „iz ničega” i njenog nasilnog nametanja celom svetu, jer je taj model najbolja objektivizacija egoičkog pogleda na svet i njegovog održanja. Koncept postojanja koje nije uslovljeno stvaranjem oduzima

autoritet jevrejskom Bogu. Zato o njemu fizičari mnogo i ne govore da ne bi razgnevili hrišćane i muslimane. Koncept linearnog stvaranja, od početka ka kraju, je projekcija uslovljenog uma i svih proračuna za opstanak ega, dok je nelinearno postojanje, bez početka i kraja, večno i celovito (sfera i krug su arhetipski simboli čovekove Sopstvenosti), izraz stvarnosti samog bića; kao i ljubav koja nema proračuna i interesa, ona jednostavno jeste.

Ideja bespočetnog postojanja javlja se vrlo rano u religijskim i mističkim spekulacijama, ali nju je najbolje nagovestio Platon u Timaju, govoreći o sfernoj prirodi. Takođe u indijskoj filosofiji *advaita vedante* kaže se da je svet *maya*, privid, koji nema početka ni kraja. Biće nam jasnije na koji način može postojati ono što je bespočetno ako ga sagledamo kao sferu. Bespočetnu i beskrajnu prirodu prostorvremena univerzuma dokazuje sferni oblik svih nebeskih tela i njihovih putanja.

Četvorodimenziono prostorvreme, koje nema ni početka ni kraja već jednostavno postoji, po toj hipotezi nalazilo bi se

u imaginarnom vremenu, jer iskustveno, trodimenziono vreme postoji na stari način samo za naša čula. Njegova strela usmerena je samo ka budućnosti koju ne poznajemo, dok se prošlosti samo sećamo. U imaginarnom vremenu, koje je zapravo stvarnije od čulnog, prošlost, sadašnjost i budućnost postoje simultano. U njemu je vasiona beskonačna, jedinstvena, bez granica ili singularnosti, a u našem, čulnom vremenu, stvari se događaju kao da singulariteti postoje, tu se vasiona širi, a ima i crnih rupa, stvari nastaju i nestaju iz vidokruga naših čula i mi mislimo da su zaista kao nove nastale ili potpuno nestale, pa tu logiku primenjujemo i kada tumačimo kosmos. U imaginarnom vremenu „početak” kosmosa nalik je Zemljinom severnom polu, ako se stepeni geografske širine uzmu kao analogni vremenu, a „kraj” južnom polu. Ali te dve tačke nisu ni po čemu posebne, na njima važe isti fizički zakoni kao i na svim drugim tačkama na Zemlji. Ova analogija nam, međutim, pokazuje da čulno, linearno vreme realno postoji samo za subjek-

ta koji se nalazi na površini sfere, odnosno Zemlje.

Ako ovome pridružimo antropički princip, što nije u neskladu jer mi ipak postojimo i osmišljavamo sva ta vremena, doći ćemo do teorijskog objašnjenja zašto uopšte deluju astrološki principi. Pre svega, astrologija počiva na četvorodimenzionalnoj savijenosti prostorvremena oko Sunca, koje se zbiva sfernim kretanjem takođe sferno uobličjenih planeta. I vreme je u astrologiji ciklično (zbog sfernog kretanja prirode) i više imaginarno nego realno, čulno, jer se ono sažima po modelu holograma i deli po principu 'jedan dan, jedna godina', na osnovu čega se rade solarni horoskopi, primarne i sekundarne direkcije. Svaka vremenska celina ima svoj kontekst. Dakle, osnovni metodi predviđanja u astrologiji mogući su upravo zbog svojstva imaginarnog vremena da se sažima, i njegovog superiornog odnosa prema trodimenzionom čulnom vremenu. Možemo reći da astrologija i nije ništa drugo do metod prevođenja nekih osnovnih činjenica našeg postojanja iz večnog, neuslovljenog, imaginarnog vremena na

jezik i razumevanje svakodnevnog, ograničenog, čulnog vremena.

Ovo razumevanje postaje dublje ako se zasniva na jedinstvu prirode. Tada postaje jasno da sferno zbivanje imaginarnog prostorvremena, na kome se zasniva astrologija, objedinjuje kosmička zbivanja sa celokupnim organskim životom i našom sudbinom. Iz te perspektive se, naime, jasno vidi da kruženje Zemlje oko svoje ose i oko Sunca, kao i kruženja ostalih planeta u sunčevom sistemu, direktno izazivaju organski život na Zemlji i svu njegovu dinamiku. Svojom gravitacijom (magnetizmom) planete indukcijom¹ izazivaju na Zemlji još finija energetska kretanja, a to je organski život. Kada bi se Zemlja zaustavila, zajedno sa ostalim planetama, tada bi sav organski život stao i raspao se u prah. Mi svoje psihofizičko biće uopšte i možemo da pokrećemo, tačnije rečeno, ono sâmo može da se kreće i

---

¹ Da podsetimo: kada se u blizini zatvorenog provodnika bez struje kreće magnet, nastaje električna energija koja samo dotle traje dok magnet rotira oko njega. Faradej je ovo nazvao *magnetnom indukcijom*. Sam termin *inductio* na latinskom znači uvođenje ili navođenje.

živi jedino zahvaljujući tome što se Zemlja s ostalim planetama kreće, a naročito Mesec. Mesec je veliki magnet koji svojom rotacijom najsnažnije indukuje kretanje sveg života na Zemlji. Po uticaju je najznačajniji jer je najbliži. Ostale planete takođe imaju svog uticaja zavisno od svoje veličine, brzine i udaljenosti. Skup svih njihovih uticaja preko međusobnih aspekata stvara život kakav nam je očigledan na Zemlji.

Najnovija kosmologija se tako nije samo približila drevnom iskustvu astrologije, nego je potvrdila i neke slične nagoveštaje zapisane u književnosti daina, pripadnika najstarije religije, ne samo na indijskom potkontinentu. Hoking bi se iznenadio, ako već ranije nije pročitao, da u jednom od najstarijih prakritskih tekstova, Uttaradhyayana-sutram, stoji da „vreme postoji u onome što nazivamo vremenski određenim prostorom”, što klasični komentari objašnjavaju da vreme postoji samo „na kontinentima gde žive ljudi i na okeanima koji pripadaju tim kontinentima”. Dok se u Tattvarthadhi-gama-sutram doslovno tvrdi da „nebeska

tela svojim kretanjem proizvode vreme". U komentarima se dalje ističe da je vreme takođe supstancija i to se dokazuje time što i vreme i supstancija imaju ista obeležja: nastanak, trajanje i prestanak. I najzad, tvrdi se da je funkcija vremena da održava supstancije u kontinuitetu, u modifikacijama, kretanjima i redosledu zbivanja. Ova realnost, da kosmički objekti proizvode vreme, prisutna je u svačijem iskustvu. Njeno prisustvo izražava sâm jezik. Tako za nešto kažemo da se „dogodilo u pravi čas”, ili da „nije pravo vreme”, da su „nastupila loša vremena”. U našem se jeziku, jasnije nego u drugim, izražava jedinstvo prostora i vremena jer i meteorološka stanja (prostora) nazivamo vremenom: kada je oblačno i kišno, kažemo „loše je vreme”, a kada je sunčano „vreme je lepo”.

Najnoviji trend osmišljavanja svih dosadašnjih uvida u fizikalnu realnost, koji zastupa Fritjof Kapra, jeste sistemsko mišljenje. Ono ističe da suštinska svojstva svakog živog sistema potiču iz interakcija i odnosa između činilaca, i da se ti odnosi ponavljaju u izvesnim konfiguracijama ili

shemama. To je dinamički proces odnosa koji izražava određeni kvalitet, i ne može se izraziti kvantitativno, merenjem veličina i težina. Stoga se ne može ni izraziti jednom teorijom. Tu je potrebno mapiranje shemama. Teško je naći bolju definiciju astrologije. Sistemsko mišljenje nam kazuje o uzaludnosti traženja Velike objedinjavajuće teorije jer mikro i makrokosmos postoje u dinamičkom odnosu koji se shematski izražava kroz cikluse prirode i pojava, dakle, kroz sâme događaje. Astrologija, kao najstarija shema zbivanja prirodnih ciklusa, pokazuje kako mi učestvujemo u tim događajima, kako oni oblikuju nas i naš život, kako nebeska shema oblikuje naše bivstvovanje. Tako definitivno obustavlja objektivaciju smisla bivstvovanja izvan, koja nije ništa drugo do zaborav sâmog bivstvovanja. Mi već jesmo u jedinstvu mikro i makrokosmosa i ne treba da ga tražimo pomoću neke objektivističke teorije s kojom bi nešto objektivno menjali kako bi nam bilo bolje. Treba da budemo svesni tog jedinstva jer samo nas takva neuslovljena, čista svest može izbaviti iz uslovljenosti, samo s

njom postizemo nešto istinski novo i bolje. Uslovljava nas jedino nesvesnost.

Traženje Velike objedinjavajuće teorije počiva na istom ubeđenju kao i religijsko traženje idealne vere koja će „spasti svet”, a to je ubeđenje da je moguće kolektivno „spasenje”. Svaki kolektivism je samo izraz biološkog nagona za očuvanjem zajednice, čopora, plemena ili nacije, i smisao svih kolektivističkih ideja (i religijskih i naučnih) je afirmacija ovog nagona. Istinsko „spasenje” je, međutim, čin lične samospoznaje koji se postiže kroz proces individuacije. Njegovo usmerenje je, za razliku od interesa kolektiva, drugačije, može se reći: vertikalno. Nema, dakle, kolektivnog spasenja. Istinska sloboda ili duhovnost može zasijati samo kroz zrelog čoveka koji će svojim ličnim primerom drugima svedočiti o njoj - zato što je ona izvor života i čovekovog bića. Bit se uvek jedinstveno ispoljava, zato što je živa. Samo ono što je otuđeno i mrtvo, kao kakva dogma ili teorija, ostaje uvek isto i može svima podjednako da se deli. Cela priroda, njen mikro i makrokosmos ukrštaju se u čoveku i objedinjuju se, ne u

nekoj teoriji, nego u njegovoj celovitoj ličnosti.

Astrologija pokazuje detalje tog objedinjavanja.

Ἰσοπείρη ZODIJAK Ωμ,♄,♃,♂,♁

Opšte je poznato da reč zodiac potiče od grčke reči *zodion* koja znači „životinjski pojas“, i da se odnosi na dvanaest sazvežđa koja duž ekliptike opasuju Zemlju. Manje je poznato da je ta reč preuzeta od staroegipatske reči *zo-djaja-kos* koja znači „radi rada raspodela“. A još daleko manje je poznato radi kakvog rada su zodijski znaci raspoređeni baš tako kako jesu, i to u svim krajevima sveta i u svim epohama, od Severne i Južne Amerike, preko Egipta i Vavilona, do Indije, Tibeta i Kine.

Cela priroda služi prosvetljenju duha - kroz svesnog subjekta koji je na ovoj planeti uobličen kao čovek. Da bi to ostvarila mora svoju energiju, koja se izražava sveopštim kretanjem, koherentno da uobliči tako da taj oblik bude oličenje njenog smisla. To je njen rad, ona (tj. kosmos) radi na oblikovanju svesnog subjekta u malom, na mikrokosmosu, i smisao postojanja tog subjekta je samospoz-

naja. Čovek je, dakle, odraz kosmosa u malom, mikrokosmos, i to je razlog zašto astrološka tradicija, koju je praksa dokazala, pripisuje svakom funkcionalnom delu ljudskog tela po jedan zodijački znak. Glava je oblikovana po principu znaka Ovna, vrat pripada Biku, ramena i ruke Blizancima, gornji deo grudi i srce Raku, pleksus Lavu, stomak Devici, kukovi Vagi, polni organi Škorpiji, butine Strelcu, kolena Jarcu, listovi Vodoliji i stopala Ribama. I zaista, čovekovo telo je baš ovakvog oblika samo zato što je Zemlja baš ovoliko udaljena od Sunca i ostalih planeta. Da je njena gravitacija, određena masom, samo malo drugačija, čovek bi izgledao sasvim drugačije. A njena masa i gravitacija su baš ovakve kakve jesu, zato što se kreće oko Sunca i pored ostalih planeta baš ovom brzinom kojom se kreće. I obratno, njena brzina je ovakva zato što joj je masa tolika. Da je jedan činilac drugačiji, i svi ostali bi bili drugačiji. Sve je povezano i uzajamno. Zato je izdvajanje čoveka iz te celine izraz čistog neznanja. Njega su oblikovali prirodni ciklusi, sme- na godišnjih doba i sve što priroda u sebi

nosi, a to nije ograničeno samo na površinu Zemlje. Njeno tlo je zapravo samo podloga na kojoj se projektuje bivstvovanje celog kosmosa, a naročito Sunčevog sistema, jer njena masa, gravitacija, rotacija i revolucija, od kojih direktno zavisi sav organski život, neposredno je uslovljena planetama Sunčevog sistema, njihovom gravitacijom i kretanjem.

U četvorodimenzionom prostor-vremenu, dakle bivstvovanju koje je realno jer nije ograničeno čulnim utiscima, oblik, gravitacija i kretanje svih tela Sunčevog sistema, organski život na Zemlji, čovekovo psihofizičko telo i sudbina *jesu jedno isto*, ali u *različitim dimenzijama i razmerama*. Njihovo kružno, tačnije spiralno kretanje uobličava različite dimenzije pojavnosti. Najgrublja i našem opažanju najobjektivnija dimenzija bila bi sâm fizički oblik planeta i njihova masa. Oni su u direktnoj zavisnosti od brzine kretanja i udaljenosti od Sunca, koji bi bili sledeća, finija dimenzija. Atmosferske prilike i klima na planetama, koje takođe zavise od prethodnih dimenzija, bile bi sledeća, a organski život još finija dimenzija.

Čovekov lik i njegova svesnost izražena kroz sudbinu je najfinija dimenzija celog ovog spiralnog uobličavanja koje izaziva Sunce. Zato je Sunce osnovni princip integracije čovekove suštine. Sunce svojom masom i gravitacijom savija i sažima okolno prostorvreme, najkonkretnije uobličeno kao planete, i to sažimanje je proizvelo organski život na najpogodnijem mestu Sunčevog sistema, na Zemlji. Kroz evoluciju organskog života sve to sažimanje ostvarilo je svoj egzistencijalni smisao. Svoj duhovni smisao zadobija kroz ličnost najkompletnijeg i najsavršenijeg organskog bića: čoveka. Zato je on mikrokosmos i to na način kako prikazuje astrologija.

Psihofizička evolucija prostorvremena ka ličnosti i svesti o sebi, u pogodnim organskim uslovima na planeti Zemlji, razvija se po principima koje izražavaju znaci Zodijaka. Oni su, opet, izraz prirodnih ciklusa i smene godišnjih doba. Svaki ciklus smene godišnjih doba ima dvanaest faza. Svaka faza predstavlja jedan princip u razvoju psihofizičkog biv-

stvovanja ka svesti, tačnije, jedan aspekt svesnog bivstvovanja.

Da bi svest u biću bila sasvim zrela, neuslovljena i potpuno determinisana, ne može se razviti samo iz jednog aspekta bivstvovanja, nego iz svih aspekata koji sačinjavaju organski život, a njih je, rekospo, dvanaest. Iskustvo bivstvovanja mora reinkarnacijom proći ceo prirodni ciklus preobražaja i rasta dok ne dođe do svog Sopstva, mada se oko njega sve vreme vrti kao oko Sunca. Ali, priroda psihičkog iskustva je takva, dok ne opiše ceo krug ne može da bude svesno gde mu je centar i ishod svega.

Krug cikličnog usavršavanja bića, da bude podobno svesti o sebi, ima dvanaest faza koje su sačinjene od četiri elemenata i tri kvaliteta.

Dvanaest znakova Zodijaka se mogu podeliti i u četiri skupine od tri znaka koji predstavljaju godišnja doba. Ove skupine najbolje izražavaju duhovnu evoluciju, a to je ono što nas ovde najviše interesuje.

Ribe, Ovan i Bik su prva, prolećna skupina. To je razdoblje rasta nediferenciranih bioloških nagona, koji se u čoveku

izražavaju kao instiktivno-predracionalan karakter, što izaziva prevagu nesvesnog, impulsivnog, čulnog i imaginativnog.

Blizanci, Rak i Lav čine drugu, letnju grupu znakova. Ovde se prethodno započeti pokret nagona po prvi put zaustavlja u nameri da stvari zadobiju svoje mesto i oblik, da se razlikuju i razvrstaju. Čovek se ovde po prvi put odvaja od nediferenciranog prirodnog nastajanja i stiće svest o egu, o sebi i o drugima, spoznaje stvari na osnovu razlikovanja subjekta i objekta, ali uglavnom na nivou fizičkog oblika, tj. iskustva. Učeći rasuđivanje iskušava i suprotstavljanje, neslaganje, sukob suprotnosti nastalih racionalnim razlikovanjem. Ovde pre svega sazrevaju analitički razum i racionalna svest, što u ekstremnom vidu može dovesti do egocentrizma.

Devica, Vaga i Škorpion su jesenja grupa. Tu započinje nova evolucija, koju će nasuprot instiktivnoj, prolećnoj, karakterisati mentalna organizacija, sklad i hijerarhija koji će omogućiti duhovno uzdizanje. U ovoj fazi stvari se po prvi put povezuju na duhovan način, po smislu, a

ne pûkom reakcijom kao ranije, ovde se rađa ispravan osećaj za ravnotežu između suprotnosti, unutar subjekta i u objektivnom svetu, između ja i ne-ja. Tako se začinje razlikovanje između subjektivne i objektivne stvarnosti.

Poslednju trijadu čine Strelac, Jarac i Vodolija. Ovde je bivstvovanje nadišlo instiktivan, racionalan i egoički način opstanka i teži slobodi od uslovljenosti prostorvremenom, ka čistoj svesti, duhu i smislu. Ranije su se sakupljala sva iskustva pojavnog sveta i materijalnih ograničenja. Ona su sada asimilovana i prevaziđena u višoj svesnosti koja je okrenuta apsolutnom.

Zodijački znaci se dele po elementima na zemljane, vodene, vatrene i vazdušne znake. Elementi simbolično izražavaju načine opažanja sveta i reagovanja na pojave. Ti načini su mišljenje, (čulno) opažanje, osećanje i intuicija. Te funkcije su u međusobno suprotstavljenom odnosu tako da mišljenje stoji nasuprot osećanju, a (čulno) opažanje nasuprot intuiciji. Ove psihološke funkcije imaju svoju arhetipsku simboliku u pomenutim elemen-

tima, tako da zemlja odgovara (čulnom) opažanju, voda osećanju, vatra intuiciji a vazduh mišljenju. Ovakva ontološka struktura je podudarna sa ontičkom strukturom samog sveta koji je sačinjen od koherentnih stanja (zemlja), fluidnih (voda), koji zavise od različitih temperatura (vatra) i gasovitih, odnosno elektromagnetnih stanja (vazduh).

Prvo, vatreno trojstvo znakova čine Ovan, Lav i Strelac. Kroz njih intuitivna, neposredna spoznaja sveta evoluira od nesvesne impulsivnosti Ovna i njegovog pretežno fizičkog izražavanja, preko Lava gde se izražava kroz ego i autoritet, do Strelca, gde se intuicija izražava duhovno, kroz objedinjavanje sveg znanja i iskustva.

Drugo, zemljano trojstvo su Bik, Devica i Jarac. Ono pokazuje kako opažanje evoluira od onog u Biku, koje je potpuno zavisno od konkretnog oblika koji se prikazuje čulima, preko onog u Devici, gde se opažanje podvrgava ispitivanju i uviđa da čulni oblik nije jedino merodavan, do onog u Jarcu, gde opažanje prevazilazi čulnu uslovljenost. Duh u Biku ulazi

u materiju, u Devici počinje da pokazuje svoje pravo lice, materija se tu preobražava pod duhovnim uticajem, dok se u Jarcu materija kristalizuje i transcendirira u neuslovljenoj duhovnosti.

Vazdušno trojstvo znakova čine Blizanci, Vaga i Vodolija. Oni pokazuju kako evoluirala mentalna zrelost. Blizanci predstavljaju prvi nagon za učenjem, oni više nesvesno nego svesno teže da steknu što više iskustva. Vaga teži da sva iskustva uskladi jer uviđa da sâma iskustva nisu ništa bez ravnoteže svojih suprotnosti, jer samo takva ravnoteža može dati sliku celine. Vodolija tako stečenu spoznaju celine deli svima, ona je prevazišla fazu skupljanja utisaka i njihovog usaglašavanja, jer zna celinu i može da pruži njeno iskustvo drugima.

Vodeno trojstvo su Rak, Škorpija i Ribe. U njemu svest evoluirala kroz emocije. Najpre se u Raku stiču prva emocionalna iskustva koja su nalik detetovim, ona se direktno doživljavaju i apsorbuju u organizovane pojave, pre svega u odnosu na svoj ego i telo, dakle na sebe sâmog. Tu se emocionalna iskustva lično doživljavaju.

U Škorpiji se osećanja doživljavaju mnogo dublje i na širem planu, u odnosu sa drugima, a to se ostvaruje kroz intimne odnose, razumevanje tuđih podsvesnih osećaja i poriva, i u najsirovijem obliku kroz seksualnost. Ovde se kroz iskušenje sopstvenih najdubljih utisaka na najdublji način emocionalno iskušava univerzum. Takvo iskušavanje se u znaku Riba događa mnogo slobodnije, njena osećanja su prevazišla lična ograničenja, odnosno potrebu da se svet doživljava kroz prizmu ličnog iskustva. Ona su otvorena univerzalnom do te mere da je Riba sklona da se u njemu i izgubi. Kod Raka su emocije lične prirode, kod Škorpije su vezane za druge i za međuljudski opstanak, a kod Riba su univerzalne, posvećene su beskrajnom jer u njihovim osećanjima nema ega. Zato neki pogrešno misle da su Ribe bezosećajne.

Znaci Zodijska pokazuju evoluciju dozrevanja svesti, što se u nekim religijskim ideologijama prevodi kao dozrevanje duše do božanskog. To sazrevanje započinje u znaku Ovna gde sve spontano zadobija težnju da se uopšte pojavi, to je

faza početne energije. Sunce kao da je najblistavije u ovo doba godine kada sve oživljava. Onda dolazi do težnje za prvim konkretnim oblikovanjem u Biku, kada niče prva vegetacija. Zatim za prvim mentalnim iskušavanjem u Blizancima, što i priroda pokazuje svojim promenljivim vremenom u toku samo jednog dana, i emocionalnim u Raku, kada svi plodovi dobijaju svoj konačan oblik. Nakon takvog spontanog i prirodnog uobličavanja formira se ego, svest o sebi zasnovana isključivo na čulnim iskustvima i ličnim osećanjima u Lavu. Upravo zbog ovih ličnih ograničenja ego Lava teži da se na dramatičan i čak detinjast način istakne i nametne okolini. Kao što Sunce jarko sija u avgustu i nameće svoju vrelinu celom svetu. Kada takve težnje dođu do neke kritične faze i steknu dovoljno iskustva, počinju da se kritički ispituju i analiziraju, da se traži druga strana neposredne pojavnosti u znaku Device. To je doba godine kada se ubiraju plodovi, računa žetva i setva. Spontana težnja za analizom dobija svoj harmoničan vid u Vagi, tu se prosta diferencijacija zamenjuje težnjom za oce-

lovljenjem, ali na nivou ega, što znači ocelovljenje odnosa ja i drugi. Ovu vanjsku manifestaciju celovitosti i sklada objektivno odražava lepo jesenje vreme sa svim svojim bojama. Kada ta težnja sazri dolazi do potrebe za širim i dubljim, odnosno ličnim ocelovljenjem sa univerzalnim, u znaku Škorprije. Celokupna dotadašnja prirodna evolucija ovde dolazi do prekretnice, do svog najsnažnijeg nagonskog poriva koji, ako se svesno prevlada čovekovim okretanjem ka duhovnim vrednostima, može poslužiti kao pogonska snaga ka višim dimenzijama onostranog i duhovnog. Zato u starijoj astrološkoj tradiciji ovaj znak ima dva vida: Škorpiju i Orla. Prvi je prizemno biće koje je u borbi za opstanak spremno na sve ili ništa. Da bi izbeglo da sagori od vatre svojih strasti, ono bira inicijatičku smrt egoičke identifikacije sa telom, i preobražava se u Orla koji slobodno leti iznad materijalnog sveta i vatre prirodnih nagona. Tantrizam najbolje govori o ovakvom preobražaju karakterističnom za Škorpiju, jer u ovom znaku se sila života transformiše, kroz krajnje iskušenje u služenju fizičkog obli-

kovanja, ona menja smer i kreće naviše, postaje pogonska sila za duhovno uzdizanje. Ovde iskustvo bivstvovanja dotiče svoje dno i upravo zato može da krene naviše. I doba godine koje zauzima znak Škorpija pokazuje raspad sve vegetacije da bi novi život mogao da se rodi.

Od Ovna do Škorpije razvijala se spoljašnja, čulno vidljiva manifestacija životne energije prirode, nicanje, rast i dozrevanje njenih plodova. U vreme Škorpije sve to dolazi kraju i svome raspadu, tako da se energija transformiše u unutarnje dimenzije, i u narednim znacima daje vrednost nevidljivim, odnosno duhovnim zbivanjima i vrednostima. U Škorpiji duša dolazi do kraja materijalnih i čulno vidljivih manifestacija života (zato ih je Škorpija od svih znakova i najsvesnija) i kreće u njihovu transcendenciju. Ako krizu ovog preobražaja uspešno prođe, postaće istinski posvećenik najviših dimenzija. Ako ne uspe, posvetiće se demonizmu koji daje samo privid nadilaženja materijalnog sveta, koji materijalnu iluziju zamenjuje astralnom.

U Strelcu se duhovna iskustva po prvi put objedinjuju, lični doživljaji prethodne faze, koji su bili pretežno emocionalni, ovde se otvaraju objektivnim vrednostima uz pomoć apstraktnog mišljenja i sistematizacije sveg znanja, često posredstvom filosofije ili religije. Nadu u viši smisao i novi život izražava i doba godine dok je Sunce u Strelcu. Posle tmurnih i vlažnih dana Škorprije kada se sve raspada, sada su dani mnogo lepši, sunčani kao da opet dolazi leto. U Strelcu bivstvovanje po prvi put iz nagonskog konkretno prelazi u duhovno i ljudsko. Zato je njegov simbol kentaur čija je donja polovina životinjska a gornja ljudska - koja zategnutim lukom nišani ka uzvišenom cilju. Strelci nižeg tipa skloni su da ovo početno iskustvo čisto ljudskog izražavaju naivno, kroz snobizam i zavisnost od titula i zvanja. Jarac predstavlja maksimalnu koncentraciju spoznaje i iskustva bivstvovanja, što je i nalik njegovom godišnjem dobu, u kome su svi dotadašnji oblici svedeni na svoju bit, na seme koje u zaleđenoj zemlji, očišćenoj i svedenoj na elementarni oblik, čeka da nikne u novi

život. Svi procesi evolucije kroz sažimanje prostorvremena postižu ovde svoju kristalizaciju, tako da odavde jedini put vodi u transcendenciju, u neuslovljenost koja svemu omogućava postojanje kakvo jeste, u duh koji omogućava samu prirodu. Ako koncentracija svih psihofizičkih iskustava (*samskara*) nije ovde postigla maksimum, i omogućila transcendenciju, što se kod većine Jarčeva dešava, iskustva se prenose dalje na celo čovečanstvo kroz fazu Vodolije. Vrhunac spoznaje stvarnosti je uvid da nema drugih, da je sveopšte bivstvovanje apsolutno jedno bez dvojstva, i da je ono naša Sopstvenost ili bit. Ako se čovek ne pretvori u takvu svoju bit, ili Sopstvo, i pored sve zrelosti on će zadržati iluziju o dvojstvu, da postoje druga bića kojima treba pomoći kao da ona već nisu apsolutno Sopstvo, kao da postoji išta što nije savršena i najviša stvarnost. Ta iluzija ga tera da deli svoje dotle stečeno kosmičko znanje „drugima” kroz fazu Vodolije. Razlog zašto Jarac ne postiže transcendenciju je u tome što se u njegovoj fazi dovršava oblikovanje svih pojava i on, u težnji da zadrži sve oblike,

zapada u materijalizam i potrebu za ostvarenjem statusa i moći nad svim vidovima oblika, materijalnim, društvenim i duhovnim. Vodolija na neki način ispravlja ovu grešku i oslobađa se svih suvišnih oblika, ona svoj smisao postojanja nalazi u davanju i deobi dobara. To čini više na spoznajni, intelektualan a često i revolucionaran način, nego na emocionalni koji je daleko prevazišao, tako da deluje hladno, kao i godišnje doba kome pripada, vetrovito i hirovito. U poslednjoj fazi, u Ribama, univerzalne vrednosti koje su mentalno spoznate u Vodoliji bivaju emocionalno sažete na individualnom planu. Tu se kosmičko doživljava kao lično, ono univerzalno postaje unutarne, pa je zato ovaj znak podlozan svim uticajima u toj meri da često u njima gubi sebe, kao što se i materija razlaže u čestim poplavama u ovom dobu godine. Ako ova dezintegracija svih oblika ne odvede čoveka do spoznaje nemanifestovanog apsoluta kao svog Sopstva, onda iz faze Riba duša nema kud, nego u sledeći ciklus spoznavanja prirodnog uslovljavanja i rasta. On se, međutim, ne ponavlja na

istovetan način; ponovno ulaženje u već proživljene znake predstavlja višu spiralu njihovih iskustava. Karmička evolucija se odvija po dijalektici iskušavanja suprotnosti koju ni najbogatija imaginacija ne može predočiti. Ona je upravo ono što vidimo kao sav život u svim oblicima i sadržajima. Često život u jednom znaku predstavlja protivtežu prethodnom. Tako život u znaku Ovna može biti prijatno osveženje i oživljavanje neposrednog kontakta sa životnim nagonima i voljom, nakon restriktivne Device, a život u Devici povratak konkretnom nakon iskustva s apstraktnim u Vodoliji. Ne živimo u svakom znaku, dakle, samo po jednom. Svakim novim ulaskom u neki znak iskušavamo njegove finije vibracije i značenja. Zato vidimo da ima veoma različitih ljudi koji pripadaju istom znaku, „viših” i „nižih” tipova, od najsirovijih do najduhovnijih.

Ne bi stoga valjalo iz ovog prikaza zaključiti kako je jedino Jarcu „suđeno” da dostigne duhovno prosvetljenje, iako je ovaj znak uvek pri vrhu top-liste velikih posvećenika. Ovde je izneta dijalektika

prirode, uzajamnost svih njenih principa, tako da nijedan znak nije ništa bez svih ostalih. Tu važi pravilo „svi za jednog, jedan za sve”. Tek svi znaci skupa sačinjavaju celog čoveka. Možemo napomenuti da svaki znak ima dvanaest dimenzija, ali bilo bi suvišno ovde raspravljati i o tome. Ako Jarac i omogućava najveću blizinu za transcendenciju prirodnog uslovljavanja, to njegovo svojstvo omogućile su osobine svih drugih znakova. Zapravo, svaki znak ima svoj put u slobodu i duhovnost, svoju viziju i način kako da svoju prirodu pretvori u božanstvo. Svaki je samo jedan od dvanaest vidova prirode koja je jedinstvena. Zato je u svetu kroz istoriju formirano više načina za spoznaju vrhovnog. Među njima se izdvajaju dve glavne struje: put predanosti i put samospoznaje. Put predanosti po svojoj prirodi odgovara „donjim” znacima, od Riba do Vage. Oni neposredno iskušavaju razne aspekte prirodnih nagona i zato im odgovara da upravo njih iskoriste za osvešćenje. To je put tantrizma koji govori da je apsolutno sve što postoji izraz božanskog savršenstva i celine, pa se stoga sve može iskoristi-

ti za samospoznaju. To je put svesnog prihvatanja bilo kog oblika prirodnog ispoljavanja: od seksualnosti do astralnih vizija božanstva i ideje Boga. Druga struja je put samospoznaje i on polazi od negacije vezanosti čovekovog duha za prirodne nužnosti, on ide protiv struje prirodnog uslovljavanja, u transcendenciju, i čovekovu autentičnost nalazi u duhovnoj pobedi nad nesvesnom prirodnom stihijom. Ovakav način je podoban „gornjim” znacima, od Škorpije do Vodolije. Obe struje vode istom cilju i međusobno se ne isključuju, već dopunjuju. One samo govore o slobodi da se do jedinstva dođe na mnogo načina, u skladu sa karakterom svake individue.

☉ PLANETE ☽
 ♃ ♀ ♂ ILI ♃ ♃ ♂
 PSIHODINAMIKA PROSTORVREMENA
 ♃ ♀

Uticaj planeta na život ljudi oduvek je bio predmet mistifikacija. U ranoj fazi razvoja astrologija je bila pod uticajem magijskog mišljenja, pa je tako i razumevanje planetarnog uticaja bilo demonističko. Smatralo se da svaka planeta ima svoje duhove koje magičar, odnosno astrolog, može da prizove i da od njih sazna sve o njenom uticaju. To je tada bio i jedini način da se nešto sazna o dejstvima planeta i on nije bio plod zablude. Priroda je u tim starim vremenima na taj način, pomoću imaginacije kultivisala ljude. Kada bi magičar prizvao određenog duha, ta imaginarna tvorevina iz astrala zaista bi prenosila informacije na postavljena pitanja. Ali, odgovori su uvek bili usklađeni sa demonističkim verovanjem praktičara, jer astral je imaginacija prirode koja kao ogledalo odražava ubeđenja s kojima mu se pristupa. Zato nijedna nim-

fa sa Venere nije mogla svom astrologu-magičaru da ispriča činjenice o planeta-
ma, o kojima će ovde biti reči, nego bi
uvek nastojala da ga zavede svojom neo-
pisivom lepotom. Uostalom, možda svaka
planeta ima svoje duhove, ako je i sâma
Zemlja krcata njima, ali oni mogu posve-
dočiti samo o posebnim karakteristikama
svoje planete, ne i o suštini planetnog uti-
caja uopšte.

Odgovor o toj suštini danas je dos-
tupan na osnovu raspoloživih znanja o
prirodi fizikalne stvarnosti. Dakle, sâma
fizika će nam dati odgovor na čemu poči-
va osnovno dejstvo astrologije: dejstvo
planeta.

Naša planeta je velika indukciona
mašina, zemlja je nula a jonosfera faza. Na
svaki metar od tla napon je veći za 100V
tako da se stvara ogromna energija. Ta
energija nije samo električna, nego je uob-
ličena u sve oblike životnih energija koje
vidimo kao organski svet, to je bioenergija
koja oblikuje i pokreće sav život na ovoj
planeti. Kretanje nije različito od energije
i sâmog života koji je energetska manifes-
tacija. Reč *energeia* znači bivstvo-u-delu.

Sav život na Zemlji je svoj pokret-energiju dobio od kretanja Zemlje, njene rotacije i revolucije. Mi se, dakle, krećemo i uopšte živimo samo zato što se Zemlja kreće, njeno kretanje omogućava pokret naše ruke i rad srca. Kada bi ona stala, i naše srce bi odmah stalo. Kada bi se Zemlja sâma kretala oko Sunca, manifestacija tako indukovane energije na njoj ne bi bila dovoljno izdiferencirana da oblikuje danas postojeći život. Potrebno je još kretanja oko Zemlje koje će svojom magnetnom indukcijom diferencirati život na njoj. Takve indukcione mašine su sve planete koje rotiraju u Sunčevom sistemu. Zašto ih ima baš toliko i zašto su one baš takve mase, gravitacije i udaljenosti od Zemlje da je to izazvalo evoluciju organskog života na njoj - odgovor nam daje Jači antropički princip. Sve je to bilo potrebno da bi se oblikovao svesni subjekt. Takve su prirodne konstante.

Svaka planeta svojom gravitacijom i kretanjem indukuje određenu diferencijaciju bioenergije na Zemlji. Skup svih planetnih uticaja tako je oblikovao sav život koji vidimo oko sebe, i naše sudbine.

Teško ih je sve razlučiti, za to je zaista potreban prosvetljen um, ali ovde možemo zapaziti neke od njih. Najlakše ih je raspoznati po ciklusima, naročito Meseca i Saturna koji su vezani za emocionalno i mentalno sazrevanje. Lako je raspoznati i ciklus od jedne godine, kada Zemlja napravi pun krug oko Sunca. Na osnovu njega se radi godišnji, ili horoskop solarnog povratka. Medicinska nauka je otkrila da se čovekova koža u potpunosti obnavlja za 28 dana. Dok Mesec napravi jedan pun krug oko Zemlje mi dobijemo sasvim novu kožu. Možda će ta ista nauka otkriti da se celo čovekovo telo transformiše i obnovi sve svoje ćelije za godinu dana, od jednog do drugog rođendana. Ako bude dovoljno pažljiva otkriće takođe da se ta kompletna obnova pravilno odvija sve do čovekove dvadesetosme godine života (u ranom detinjstvu nešto brže), i da od tada počinje da usporava. Sumnjam da će biti dovoljno pažljiva da to poveže sa ciklusom Saturna koji isto toliko traje. Saturnov ciklus pokazuje uobličavanje ega i to se završava oko dvadesetosme godine života. Od tada telo počinje da stari jer ego

uzima primat od prirodnih procesa koji teže obnovi i revitalizaciji. Starenje i raspadanje organizma je rezultat ubeđenja ega da je život prolazan. Kada ne bi bilo tog ubeđenja telo bi živelo mnogo duže od prosečnog veka danas i bilo bi mnogo vitalnije. Svakako da bi jednog dana umrlo, ali se ne bi osećalo staro i nemoćno. Raspad mu se dešava nakon dvadesetosme godine jer od tada ego preuzima najveći deo životne energije za sopstveno održanje, odnosno održanje sopstvenih iluzija. U prirodi nema smrti, već samo uvek novog oblika života. Naše biće nam to dokazuje sopstvenom transformacijom iz trena u tren. Ono nije čvrst oblik već tok energije, i samo svojim stalnim preobražavanjem uopšte i može da živi. Ego je jedina čvrsta i nepromenljiva stvar u celom univerzumu. Otuda smrt, i sve zlo nastalo zbog njene izvesnosti i straha za opstanak, postoji samo za ego. U stvarnosti prirode nema ni smrti ni ikakvog zla. Ali, njena stvarnost se prostire daleko izvan naših čula, u okviru kojih je ego oblikovan, pa je zato i ne vidimo kakva jeste i patimo, jer u neznanju doživljava-

mo sebe izvan celine koja nas svakog tre-
na sačinjava.

Mi smo sačinjeni kao proces, a ne kao nepromenljivo biće. Nismo čak ni jedinstvena i nepromenljiva ličnost. I ona je proces. Naš um je najlakše sagledati kao proces jer nikada nije postojan, stalno je u previranju. Ceo taj proces psihofizičkog bivstvovanja uslovljen je vremenom svoga nastanka i kosmičkim okolnostima trajanja. U tom procesu, koji je naš život, zbiva se jedino celina. Ona ima težnju da se koherentno oblikuje. Na kosmičkom planu to čini u vidu nebeskih tela, galaksija, zvezda i planeta. Njihova dinamika izaziva koherenciju energetskih procesa na finijem planu, u vidu organskog života na Zemlji. Život se oblikuje i usavršava od prostih i grubih oblika ka sve finijim, od bića sa vrlo ograničenim čulnim i delatnim sposobnostima, ka bićima koja imaju više čula i mogućnosti delanja. Od mikroorganizama, biljaka, insekata, gmizavaca i životinja, do jedinog bića koje ima sve čulne i delatne organe neophodne za integraciju svesnog iskustva bivstvovanja: čoveka. To je cilj celog ovog pro-

cesa prirode: da bude prosvetljen. To može jedino kroz čovekovo obličje i životna drama svakog čoveka je u tome da bude dostojan ovog procesa univerzuma i da ga prihvati kao svoju sudbinu. Taj se proces kroz čoveka završava, ali nije kroz svakog čoveka i završen. Problem je u tome što taj završetak mora biti lični i svesni čin svakog čoveka, a ne bezlični proces prirode kao dozrevanje jedne tikve, ili dogorevanje vatre na ugarku.

Budući da je integracija kretanja-energije u svesnog subjekta proces sâmog univerzuma, njegove osobine i dramatiku odigravanja (sudbinu) ne može određivati sâm subjekt, jer on je taj koji je određen. Ovo ipak nije fatalistička tvrdnja. Ako je univerzum stvorio subjekta, tada je subjektova suština, ili Sopstvenost, sâm univerzum, tačnije: duh neuslovljenosti koji omogućava da univerzuma uopšte bude. Ovo je, dakle, vrlo optimistična tvrdnja. Ona je u toj meri pozitivna da će svi teolozi i njihovi vernici, predvođeni političarima, stati protiv nje. Pridružiće im se i svi takozvani „racionalni” ljudi, jer njihov razum zaista nije predviđen za ovako

široke vizije o smislu čovekovog postojanja. Navikli su na mnogo skromnije definicije. U skladu s dosadašnjim stanjem svesti, koje je nametnuto religijskim i naučnim obrazovanjem, nije teško zamisliti dušu koja nadilazi telo i verovati u Boga koji sve stvara, ali da je ono što omogućava samog Boga i sve stvoreno upravo „naša” bit - to je već nezamislivo. Tome će se takođe usprotiviti svi tajni kontrolori društvenog poretka, jer on mora da oстане unutar granica svakodnevnog razuma da bi bio kontrolisan. Tako i treba da bude, jer ideja o slobodi kao suštini svega što postoji, pa i nas sâmi, ne može da bude servirana spolja, nego se mora sâma ispoljiti kao *lična zrelost*. Ona upravo to jedino i može da bude. Dok čovek ne dozri kao ličnost društvo ga mora kontrolisati unutar granica razuma, inače se ideja o apsolutnoj slobodi može đavolski zloupotrebiti. Zato će ona postati aktuelna tek u daljoj budućnosti.

Evolucija svesti subjekta određena je u trenutku kada se on pojavi kao individua u trodimenzionalnom svetu, u kome se događa konačna i ključna kohe-

rencija bivstvovanja. To znači, kada se rodi njegovo fizičko telo. Ono je u potpunosti tvorevina fizičkog sveta i razumljivo je da će sve njegove aktivnosti biti uslovljene fizikalnim zakonima, i biološkim i kosmičkim koji su biološke stvorili. Videli smo već da je čovekovo telo baš ovakvo kakvo je zato što je Sunčev sistem baš ovakav kakav je po svojoj veličini, gravitaciji i kretanju svih njegovih objekata. Čovek bi izgledao sasvim drugačije da je samo malo drugačija masa, a s njom gravitacija i kretanje bilo koje planete. Kada je tako određen čovekov lik, takođe je iz istih kosmičkih razloga određeno i njegovo delanje, jer lik i delo nisu različiti. Zbog ograničenja egoičkog i čulnog posmatranja mi imamo utisak da je fizički oblik tela jedno, a sudbina njegovog kretanja nešto sasvim drugo. To je prilično naivna zabluda, duboko ukorenjena u svakome ko „ne veruje u astrologiju”, jer previđa nešto što je banalno očigledno. Naime, telo samo po sebi nije ništa drugo do matrica ili sredstvo za delovanje, njegov oblik je u potpunosti funkcionalan, ono nije stvoreno da postoji samo za sebe

kao stvar, da pozira, nego da bude instrument za delanje. Smisao tela je, dakle, bivstvovanje-u-vremenu, a ne pûko postojanje, i zato kosmičko-biološki zakoni koji su oblikovali telo u jednu živu organsku celinu, takođe oblikuju njegovo kretanje i delanje u svetu. Nema nikakvih suštinskih razlika u uzročnosti bivstvovanja unutar našeg tela, u povezanosti naših organa u živu celinu, i izvan njega, u kretanju i delanju u svetu. Za jedinstvo prirode naša koža nije nikakva granica, za nju ništa nije samo spolja niti je išta samo iznutra. Krećući se svetom i iskušavajući život, mi smo u istom organskom jedinstvu s prirodom kao što je kretanje atoma i molekula u našem telu sjedinjeno s kretanjem planeta, zvezda i galaksija.

Sve što je nastalo u određenom vremenu određeno je duhom toga vremena - jer vreme nije različito od oblika, od prostora koji je oblikovan kosmičkim objektima. Prostorvreme je sferno. To znači da je vreme određeno prostornim oblikom, ono ne postoji sâmo po sebi, kao neka apstraktna kategorija, nego je matrica prostornog zbivanja. Vreme je psi-

hološko iskustvo prostornog zbivanja. Vreme postoji samo za sebe jedino u umu, kao psihološko vreme, zato što zbog čulnih ograničenja našeg posmatranja sveta mi vidimo da se u odnosu na *našu tačku posmatranja* nešto dogodilo pre, a nešto kasnije. Čulno iskustvo našeg trodimenzionog posmatranja u kome se nešto zbiva bliže a nešto dalje od nas, mi projektujemo kao psihološko iskustvo po kome se nešto dogodilo pre, a nešto posle. Vreme je tako samo matrica po kojoj um funkcioniše u trodimenzionom prostoru - i nigde više. Objektivno postoji savijenost prostorvremena u planete. ***Linearno vreme postoji samo na površinama planeta.*** Zato je samo tu moguć organski život i psihološko iskustvo linearnog vremena. Ono, dakle, nije iluzija, ali nije ni jedina stvarnost. Telo kome um pripada predviđeno je za bivstvovanje-u-vremenu, a to je moguće samo u trodimenzionim uslovima organskog područja gde je vreme linearno (prošlost-sadašnjost-budućnost). To znači samo na površini ove planete. Da smo u njenom središtu, ne bismo bili svesni vremena kao što smo

ga sada svesni. I naši časovnici, koji nam pokazuju hronološko vreme (i koji se, uzgred rečeno, sporije kreću što su udaljeniji od zemljine površine), načinjeni su po modelu zodijačke podele vremenskih ciklusa na dvanaest delova. Svaka dimenzija ima svoju realnost, pa tako i organski život koji ne može postojati nikako drugačije nego jedino u trodimenzionoj linearosti vremenskog sleda događaja. To treba imati u vidu ako hoćemo da razumemo da je telo organski izraz bivstvovanja-u-vremenu, ili instrument vremenskog uobličavanja na površini ove planete, i da je njegova sudbina određena gravitacijom prostorvremenske savijenosti okolnog kosmosa - planeta. Prostije rečeno: da je naša sudbina određena kretanjem planeta i položajem Zemlje, i da nije različita od organskog života koji je ovim kretanjem stvoren.

Prostorvremensko uobličavanje naše sudbine astrologija pokazuje putem kuća ili polja, položajem planeta i njihovim aspektima. Kao što je poznato, u natalnoj karti je zodijački krug podeljen na dvanaest polja. Celu podelu određuje

ascendent koji je linija horizonta posmatrana sa mesta rođenja (geografske širine i dužine) u trenutku kada se ono dogodilo. Tako na primer, ako je neko rođen oko ponoći, za vreme kada je Sunce u Ovnu, ascendent će mu biti u Jarcu i Sunce u četvrtom polju. Dakle, Sunce je pravo ispod tla na kome stojimo. Onome ko je rođen u podne Sunce će biti na vrhu neba, iznad glave, a ascendent u Raku. Kada je neko rođen u vreme izlaska Sunca, ascendent će biti u konjukciji sa njim, takođe u Ovnu. Dakle, doba dana (čas i minut rođenja) je najvažniji činilac za položaj dvanaest polja koja, u kombinaciji sa znacima i planetama, u potpunosti određuju sudbinu bivstvovanja-u-vremenu ovog tela, koje smatramo svojim samo zato što mislimo da smo rođeni s njim. Značenje polja je u bliskoj vezi sa značenjem znakova. Prvo polje ima velike sličnosti sa znakom Ovna, drugo sa Bikom itd.

Polja predstavljaju usmerenje bivstvovanja, orijentaciju u prostorvremenu koju drugačije nazivamo sudbinom. To usmerenje bivstvovanja određeno je položajem Zemlje, gravitacijom Sunca i ostalih

planeta, i njihovim aspektima. Najsnažnije deluje gravitacija Sunca pa zato njegov položaj u odnosu na mesto rođenja, polje u kome se nalazi, presudno određuje usmerenje sudbine. Tako će onima rođenim u ponoć sudbina biti da najveći deo vremena provode u kući ili da se bave nekretninama, tradicijom, porodicom i da budu obuzeti svakojakim samoispitivanjima, jer to su uglavnom značenja četvrtog polja. Kao da ih gravitacija Sunca, koje je u ponoć ispod tla, vuče da ostanu tu gde su rođeni. Rođene u podne život će stalno vući u javnost, afirmaciju u karijeri ili daleka putovanja, što je odlika desetog i devetog polja. Kao da i njih gravitacija Sunca u podne vuče da se što više uzdižu i izlažu javnosti i što većem prostoru. Onaj ko se rodi u vreme izlaska Sunca odlikovaće se individualnošću i samosvešću jer to je značenje prvog polja u kome se tada nalazi Sunce, to je zora kada sve pokazuje svoj oblik. Odlika rođenog u vreme zalaska Sunca (Sunce u sedmom), biće izrazita društvenost i zavisnost od okoline, jer to je doba dana kada su ljudi ispunjeni dnevnim utiscima i najčešće u nečijem druš-

tvu. Čovek rođen u rano jutro imaće Sunce u dvanaestom polju i biće najčešće sam, još pod uticajem svog nesvesnog boravka u snu. Izolovan i povučen život osobine su dvanaestog polja. Rođen uveče, tek što Sunce zađe, biće ispunjen dnevnim utiscima koje analizira i sistematizuje, sa izraženom kolektivnom svešću, što je odlika šestog polja. Oni rođeni pre podne, između 9h i 11h imaće Sunce u jedanaestom polju, i biće skloni okupljanju u svoje društvene grupe, a rođeni između 20h i 22h imaće Sunce u petom polju i sklonost ka individualnom izražavanju, odlaženju na mesta koja im pružaju lično zadovoljstvo. Radiće ono što vole i baviće se onima koje vole. Oko ponoći svi su u kući, a u podne negde van. Između 12h i 14h je najzrelije doba dana kada se postiže vrhunac budnosti i mentalne aktivnosti koje su od opšteg značaja, što je značenje devetog polja, gde će se naći Sunce rođenim u ovo doba dana. Sunce u trećem polju naći će se kod rođenih između 0h i 2h, i u ovom slučaju čovekova svest će biti toliko obuzeta ličnim sadržajima, da neće primetiti ništa drugo - on tada spa-

va. Kada između 14h i 16h Sunce već primetno opada, svesni smo da će dan uskoro proći a samim tim i njegovog značaja, vrednosti svega što nam život daje, što je odlika osmog polja. Između 2h i 4h ujutro svako od nas, sam za sebe, s prvim povremenim buđenjem postaje svestan sebe u fizičkom telu, što je značenje drugog polja. Ovaj prikaz je krajnje pojednostavljen i služi samo kao primer kako položaj Zemlje u prostoru konstruiše našu psihodinamiku. Pravo sudbinsko usmerenje određuju svi činioци horoskopa, sve planete, njihovi odnosi i druga uticajna mesta.

Dok su znaci statični i predstavljaju globalni okvir dešavanja, planete su dinamični činioци koji unose dijalektičke zakone i dramatiku u zbivanja. Pored rasporeda planeta po poljima i znakovima, njihovi međusobni aspekti su glavni činilac oblikovanja našeg bivstvovanja-u-vremenu, odnosno naše sudbine. Svaki planet ima svoju brzinu i udaljenost tako da se međusobni aspekti svih planeta nikada ne ponavljaju. Ako se i ponove sa velikom sličnošću, što se dešava u razma-

ku od preko hiljadu godina, tada sigurno Zemlja neće biti u istom rotacionom položaju, dakle, polja će se razlikovati. Zato ne postoje dva ista ljudska života na ovom svetu. Svako iskustvo bivstvovanja je različito jer sve se kreće.

Prostorvreme je funkcionalno determinisano po zakonima geometrije i brojeva. Zato se njima prikazuje determinacija prostorvremena koju čine planete svojim međusobnim odnosima. Krug Zodijaka predstavlja celinu prostorvremena, a njegova stvaralačka dinamika se izražava ravnomernim podelama te celine. Sve podele kruga Zodijaka (360 stepeni) na 2,3,4,5,6,7,8 ili 9 jednakih delova stvaraju po jedan delotvoran aspekt. Podela na 2,3, i 4 dela je najuticajnija. Podela na 2 stvara opoziciju između dve planete, njihovo direktno sučeljavanje što, zavisno od njihove prirode, može izazvati sukob njihovog uticaja, konstruktivnu diferencijaciju ili potpuni razlaz tako da povremeno deluje jedna a povremeno druga planeta, po modelu klackalice. Podela na 3 daje oblik trougla koji je stari simbol stvaranja. To je najpovoljniji oblik

jer se dve planete tako ujedinjuju na najkonstruktivniji način i daju najbolje od sebe ne izazivajući krajnosti. Podela na 4 daje krst i on je najteži aspekt jer tada se uticaji dveju planeta ukrštaju i međusobno seku. Broj 4 takođe predstavlja kvadrat koji simboliše realizaciju ili materijalizaciju, što ovde pokazuje težnju da se uticaji dveju planeta realizuju u istovetnoj meri i to dovodi do sukoba njihovih interesa, često jedan potpuno nadvlada drugi ili izazivaju pritisak koji stvara destruktivne elemente u karakteru. Zato je aspekt kvadrata najuticajniji u horoskopu.

Sama priroda planeta je takva da svaka predstavlja određene psihofizičke funkcije. Da bismo ih razumeli treba prvo da razumemo da su psihofizičke funkcije zapravo načini integracije prostorvremena u svest, one su dijalektički principi integracije bivstvovanja kosmosa u svesnog subjekta. Videli smo da se ova integracija odvija sažimanjem prostorvremena usred kretanja Zemlje i planeta. Tako su psihofizičke funkcije određene planetama i njihovim položajem prema Zemlji. Odlučujuću ulogu u karakteru svake pla-

nete igra njena udaljenost i brzina kretanja. Po tome se dele na lične (od Sunca do Marsa) i nadlične (Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton). Bliže Suncu se jasnije izražavaju u našem svakodnevnom ponašanju, u komunikaciji (Merkur), osećaju za ritam ponašanja (Venera), emocijama i raspoloženjima (Mesec) i ulaganju energije u sve to (Mars). Što je planeta udaljenija, to je dublji njen uticaj na karakter, tako da Pluton predstavlja najdublju samosvest. Njegova orbita (zajedno sa Neptunovom) je najudaljenija, tako da obuhvata orbite svih ostalih planeta, i zato indukuje zbivanja psihofizičkih funkcija koje one predstavljaju. Kao da Sunce uz pomoć Plutona određuje kretanje celog sistema. Dok se Sunce kod svih ljudi prirodno izražava kroz znak i aspekte, Pluton predstavlja vrhunac našeg svesnog ostvarenja koje smo postigli kroz rad, nadilaženjem prirodnog ispoljavanja. Polje u kome se on nalazi pokazaće nam na koji način možemo izraziti svoje najdublje vrednosti.

Planete svojom gravitacijom privlače usmerenje našeg bivstvovanja-u-vremenu i svaka u skladu sa svojim kara-

kterom vuče na svoju stranu. Tako se nekad dogodi da se više planeta nađe u jednom znaku i polju (stelijum) i to je lako prepoznati u karakteru čoveka jer izaziva očiglednu jednostranost u ponašanju i životnim težnjama, zavisno od prirode znaka i polja. Nekad su prilično ravnomerno raspoređene po celom krugu horoskopa i tada izazivaju svestrano trošenje energije u više pravaca, tako da osoba ne zna šta tačno hoće. Ali najčešće su postavljene u određene konfiguracije i aspekte koji obrazuju određeno životno usmerenje, i ono se može uspešno tumačiti iz horoskopa. Uzgred rečeno, planete u znacima, poljima i međusobnim aspektima, ascendent i raspored vladalaca polja, predstavljaju devedeset posto značenja svakog horoskopa. Glavni razlog pogrešnog tumačenja je neprepoznavanje prirode svakog od ovih uticaja i njihovo nerazlikovanje. Tada se traži spas u mistifikaciji i preneglašavanju pojedinih uticaja i naročito u „prošlim životima”. I zaista, onaj ko ne vidi svoj život, odgovore na njegove izazove najčešće traži u nekom drugom.

Sunce je svakako najuticajnije u horoskopu jer mu je gravitacija najjača. Ono je stožer sveg zbivanja, oko njega se sve okreće i svi aspekti ostalih planeta zavise od njihovih položaja prema Suncu. Očigledno je da ceo horoskop zavisi od Sunca a takođe i sav život uopšte, pa je otuda krajnje neozbiljno kada neki astrolozi tvrde da je njegov uticaj tek nekoliko procenata, koliko su dobili prostim deljenjem svih činilaca u natalnoj karti. Aktivan uticaj Sunca, kao i ostalih planeta, zavisi od aspekata. Aspekt je kanal kroz koji planeta deluje. Ako nema aspekta onda je njeno direktno dejstvo onemogućeno i ostaje joj da deluje samo pasivno, zavisno od znaka i polja. Zato je brojnost aspekata osnovni pokazatelj delotvornosti jedne ličnosti, i bilo kakav aspekt je bolji nego nikakav. Problem sa Suncem, zbog kojeg mnogi misle da ono nije najuticajnije, jeste problem razumevanja prirode njegovog uticaja. Da bi se to razumelo treba uvideti da se Sunce ne kreće kao ostale planete svojom putanjom, mada tako izgleda s naše subjektivne tačke posmatranja, nego se sve okreće oko nje-

ga. Sunce je statično. Ono je ishod zbivanja, a ne tek jedan od njegovih činilaca. Na planu oblikovanja subjekta i ličnosti može se reći da Sunce nije tek jedna od psihičkih funkcija, nego centar oko koga se sve psihičke funkcije oblikuju od strane planeta. Na Zemlji je oblikovano naše telo, od strane planetnih uticaja oblikovana je njegova celokupna psihodinamika ili ego, i sve se to okreće oko Sunca. To znači da je Sunce ishod i privlačitelj svih tih zbivanja, ono je središte psihofizičkog bivstvovanja, ili Sopstvo. Zato je Sopstvo (Sunce) nezavisno od tela (na Zemlji) i cele psihodinamike (planeta).

Stoga ne treba da nas čudi što njegov uticaj nije očigledan kod većine ljudi. Mnogo je lakše uočiti dejstvo Meseca ili Marsa. Uticaj Sunca se, zapravo, i ne ispoljava direktno, već indirektno, preko Meseca i ostalih planeta, jer ono ne deluje sâmo, već kroz ceo svoj sistem.

Zavisno od znaka u kome se nalazi, Sunce pokazuje karmičku zrelost da se Sopstvo potpuno integriše kao svesno bivstvovanje. Svaki znak je jedan način bivstvovanja Sopstva. Upravo zato što je

Sopstvo suština sveg bivstvovanja, ono nije statično nego dinamično, i ne može se izraziti samo na jedan način, nego na dvanaest, na koliko je razdeljen prirodni ciklus sveopšteg preobražaja i stvaranja života.

SUDBINA KAO TVAR

Videli smo do sada da je temeljno svojstvo bivstvovanja kretanje, i da je ono u suštini energija, da je energija bivstvo-u-delu. Takođe smo videli da sveopšta energija bivstvovanja ima kao bitno svojstvo težnju ka koherenciji, ka uobličavanju, što se u krajnjem vidu svodi na uobličavanje subjekta koji može da bude svestan, dakle, da teži ka svesti kao svom ishodu, ka prosvetljenju. Ovde dolazimo do pitanja: šta je samo prosvetljenje? Šta se prosvetljuje u prosvetljenju? *Budući da sve što uopšte postoji vodi ka prosvetljenju, i da se dijalektika i dinamika tog vođstva izražava kao sav vidljivi kosmos i život, kao učenje kroz sudbinu sa svim usponima i padovima, u prosvetljenju se prosvetljuje sloboda ili neuslovljenost koja bivstvovanju svega omogućava da uopšte bude, a da nije tek ništa. Subjekt u prosvetljenju*

otkriva da njegovo Sopstvo nije u svekolikom bivstvovanju, nego da je neuslovljenost koja omogućava svekoliko bivstvovanje njegova bit ili Sopstvo. Sveopšte bivstvovanje se saobrazilo, kroz njegov ljudski, psihofizički oblik i dozrevanje, da bude podobno duhu neuslovljenosti koji sve omogućava i koji je oduvek nezavisan od svega.

Sudbina je proces saobražavanja psihofizičkog bivstvovanja da bude podobno apsolutnoj stvarnosti koja sve omogućava, Sopstvu svega postojećeg. Zato je sudbina *prirodni proces*. Sve što radimo celog svog života nije ništa drugo do zadovoljavanje organskih potreba. Mi smo potčinjeni sudbini sve dok ne postanemo podobni za samospoznaju duha koji sve omogućava. **Kada to dostignemo, nadilazimo sudbinu. Sudbina nas tlači sve dok ništa ne činimo za svoj duhovni ishod, i to nečinjenje je osnovna odlika svih loših sudbina.** Naše nezadovoljstvo životom je direktna posledica toga što ništa ne činimo za svoju duhovnu autentičnost, ili to činimo na pogrešan način jer, retko je znanje o tome šta je ona zap-

ravo. Mnoge tradicije je predstavljaju na iskrivljen način.

Najfiniji prirodni procesi su na mikrokosmičkim dimenzijama još u antičko doba uočeni i nazvani tvar. Ovaj termin javlja se kod Aristotela i označava supstrat, tvar od koje je nešto izgrađeno. Sama ova reč na grčkom jeziku prvobitno je označavala drvo, šumu, građu ili gradivo. Aristotel je uvodi u filozofiju kao ono što leži u osnovi svih svojstava neke stvari, što se može oblikovati i biti nosilac svojstava. Po tome ju je smatrao za *prvu materiju*. Grčki termin za tvar se doslovno prevodi latinskom rečju *materia*. Savremena fizika je ove najfinije prirodne procese, ili osnovne supstance, razotkrila kao ne baš tako jednostavne tvorevine. Subatomska istraživanja su pokazala da je materija u suštini energetska tvorevina, da je ono od čega se supstanca ili atom sastoji zapravo energetska jedinica nazvana kvant. Otkriveno je i dokazano da je priroda u svom najfinijem nivou energetsko zbivanje i da ono direktno zavisi od opažanja, pa čak i samog prisustva subjekta. O tome smo ranije već govorili, a

ovde ćemo samo primetiti da to potvrđuje stanovište da sveopšte energetske kretanje prirode teži uobličavanju subjekta, ili bar zavisi od njega.

U mnogo starijem iskustvu, starijem ne samo od savremene fizike nego i od antike, u religiji đaina, osnovne supstance prirode nazvane su *điva*, što znači život. One su shvaćene kao žive energetske tvorevine koje usložnjavanjem obrazuju sve elemente dostupne čulnom opažanju i sva zbivanja. Po temeljnom shvatanju đainske religije - koja je najstarija jer joj se legendarna prošlost računa na više miliona godina, mada su njeni reformatori i nosioci poznati od pre 4500 godina, ali ne i osnivač - osnovne supstance prirode su energetske monade koje su žive (*điva*), što podrazumeva da su svesne i stoga delatne. U svom razvoju i usložnjavanju ove monade se razlikuju kao one koje obrazuju organski, čulno vidljivi živi svet, i one koje obrazuju neorganski, koji po čulnom iskustvu izgleda kao neživi svet. U oba slučaja one su delatne i *svojom delatnošću proizvode materiju*. Po đainskim shvatanjima materija je „oblepljenost” ili

„izlučevina” delatnosti *điva*. Sanskritska reč za ovu delatnost je *karma*. Kasnije spekulacije u indijskoj filosofiji i religiji pojmu *karma* dale su drugačije značenje, kao nagrada ili kazna za učinjena dela. Prvobitno je on označavao, dakle, delanje sâmog bivstva uopšte, delanje uslovljene prirode, i đaini su težili da od toga steknu nezavisnost (*kaivalya*) asketskim pročišćenjem svoje duše od svih taloga delatno uslovljene prirode, od *karme* s kojom je „oblepljena”. Po toj težnji da budu pobednici nad celokupnim uslovljavanjem bivstvovanja, dobili su ime đain, što znači „pobednik”. Oni pripadaju kultu heroja koji je mnogo stariji i po svom duhu suprotan kultu bogova.

Videli smo kako se usložnjava kretanje ove osnovne energetske monade na makrokosmičkom planu putem savijanja prostorvremena u nebeska tela i organski život, o čemu svedoči astrologija. Sada to isto kretanje možemo prepoznati kao životno iskustvo ili sudbinu jer među njima nema bitnih razlika, sve je to isti prirodni proces. Izgleda različit samo zato što se odigrava na različitim dimenzija-

ma. Pitanje sudbine i *karme* je osnovno za razumevanje astrologije i zato je ovde neophodno razlučiti smisao tih reči od gomile „izlučevina” i gluposti s kojima su one „oblepljene”.

Smisao *karme* jeste delanje, ali ne „naše” delanje, već delanje prirode uopšte. Još je u Bhagavad-giti naglašeno da je smisao oslobođenja sloboda od *karme* i da se ono postiže nevezanošću za nju, za delanje; da čovek ne treba sebi da pripisuje delatnost, čak ni psihofizičku. Sve što postoji i biva na bilo koji način delatnost je prirode, a ne ljudske suštine, koja je svedok (*sakšin*) i ima svojstva čiste svesti i neuslovljenosti. Čovekova duhovna suština je, stoga, cilj sveg zbivanja, a ne obratno. Zato čovek **ne treba da bude rob prirodnog zbivanja tražeći utočište u njemu, jer sve zbivanje traži svoj ishod i smisao u čovekovoј ličnosti.** Ličnost je toliko integrisana koliko je čovek nezavisniji i manje identifikovan sa objektima. Svi putevi čovekovog spasenja svode se na spoznaju ove razlike i na prestanak poistovećenja svedoka sa zbivanjem. To je put transcendencije. Tada svedok postaje

gospodar zbivanja, nije više nošen njime kao u vreme dok nije bio svestan svoje prave, transcendentalne i neuslovljene duhovne suštine. On tada više nema sudbinu jer je izašao iz vremena. Stoga jedini način da se sudbina nadiđe jeste razumevanje da je ona prirodni proces, a ne zbivanje sâme naše suštine ili Sopstva. Ono je iskonska neuslovljenost koja omogućava biću da uopšte bude, i zato je naše Sopstvo ujedno Sopstvo svih bića, sâmog postojanja. Ono, dakle, nikada nije ugroženo zbivanjem ili sudbinom. Ali, prosečan čovek ovo ne može da prihvati kao stvarnost, on je ubeđen da se njemu sudbina događa i da je on njome ugrožen ili spašen. Sve sudbine objektivno i postoje zbog ovog ubeđenja.

Astrologija postoji da bi omogućila razumevanje prave prirode svega što se događa. Ona pokazuje na koji način je čovekova bit, ili Sopstvo, **oblepljeno prirodnim delanjem**, koje čovek doživljava kao svoju sudbinu samo toliko koliko je poistovećen s onim čime je oblepljen. Čovek u svom neznanju za „zlu sudbinu” krivi Boga, đavola ili najčešće druge ljude,

a i samoga sebe. Na taj način sukobe samo uvećava, a ne smanjuje, jer ne uviđa stvaran uzrok svega toga. Poznavanjem astroloških zakona i uticaja video bi da je sve to bezličan prirodni proces od koga može da se **razlikuje** - utoliko jasnije ukoliko bolje razume šta mu astrologija pokazuje.

Planetarni uticaji određuju ne samo karakter jednog čoveka, nego i međuljudske odnose. Uporedni horoskopi (sinastrija) pokazaće svakome ko želi eksperimentalno da proveri, kako su svi detalji u odnosima između dvoje ljudi, ili jednog čoveka prema ostalima, detaljno uslovljeni određenim planetarnim uticajima. Takođe se mogu videti periodi razvoja odnosa, vreme kriza i sukoba. Vrlo su česti i odnosi koristoljublja, kada je nečiji život uhvaćen u gravitaciju tuđeg. Tada čovek služi interesima drugog čoveka, ponekad privremeno a nekad i trajno, a da toga često nije ni svestan. To se događa kada je nečija sudbina tako snažna da svojom gravitacijom privlači k sebi život drugog čoveka, koji ima za to odgovarajuće planetarne pozicije, da mu služi kao pomoćnik, posrednik za prenos nekih informacija

(nekad je to samo dobra knjiga), ili kao fizički radnik, ali ponekad i kao žrtva. Sudbine mnogih ljudi su da budu nečije sluge, pa i žrtve, i zbog te ružne stvarnosti koju ne žele da vide, ne žele da poslušaju ni astrologiju koja sve to razotkriva. Može se naći puno slučajeva u kojima destruktivan astrološki karakter jedne osobe ili objekta (kakav je, kažu, imao brod Titanik) povlači sa sobom u propast i druge ljude sa kojima je u vezi. Ovo je najočiglednije u porodičnim odnosima, gde zbog destruktivnog karaktera jednog člana trpe svi ostali ukućani. Isto pravilo važi i kada se radi o pozitivnim uticajima. Kao i sve ostalo u prirodi, i ljudske sudbine su uzajamni, a ne izolovani procesi. Sva tela u prirodi imaju svoju gravitaciju, pa tako i ljudska. Kada se u porodici rodi novo dete, ono svojom gravitacijom remeti postojeće odnose i unosi sasvim novi način života - kao kada u planetarni sistem uleti novo nebesko telo i svojom gravitacijom izazove sasvim nove putanje. Gravitacija ima svoju subordinaciju, svoje više i niže, grublje i finije oblike ispoljavanja. Tako je grublji izraz gravita-

cije ono što zapažamo kroz kretanje nebeskih (i drugih) tela, dok su najfiniji izrazi gravitacije *psihodinamika individue i međuljudski odnosi*. Drugim rečima, ljudska sudbina.

Kada se radi o odnosima sa drugim ljudima i spoljašnjim svetom, čovek teško uviđa da su ti događaji proizvod objektivnih prirodnih procesa koje pokazuje astrologija. Misli da su njegovi ili da su ih izazvali „drugi” zato što nije dovoljno svestan šta su odnosi i zbivanje uopšte. Kada je u pitanju njegovo zdravlje, ili fizički izgled, tada je mnogo bliži uvidu da je njegova sudbina određena od strane nečega s čim on nije u vezi, neke „više sile”, da mu se ona „događa” i da je on na neki način *različit* od nje. Izgleda da samo teška i nesrećna sudbina može dovesti do intuitivnog uvida da Sopstvo nije zavisno od fizičkog tela i ostalih bezličnih prirodnih događanja, koja često nemilosrdno uništavaju telesne oblike. Zato je u prirodi smrt fizičkog tela tako jednostavna i lako ostvarljiva pojava, jer telo nije istinsko Sopstvo bića, nego samo sekundarni, vanjski oblik, njegov omotač, preciznije

rečeno: organski sklop u kome Sopstvo može da ostvari svoje trodimenziono prisustvo, kao najkonkretniji oblik prisustva. Ni u jednoj drugoj dimenziji Sopstvo, ili bit postojanja, ne može dobiti tako konkretno ispoljenje kao u trodimenzionalnom organskom svetu, kroz ljudski lik. Sve ostale dimenzije bit svega izražavaju kroz bezlično postojanje.

Astrologija nam grafički i teoretski pokazuje sve detalje „više sile” koja rukovodi telom, ali da bi uopšte bili spremni i voljni da pogledamo ka zvezdama moramo najpre razumeti zakonitosti karmičke evolucije.

Ona polazi od osnovnog zakona koji kaže da univerzum uopšte postoji da bi u trodimenzionom organskom području oblikovao svesnog subjekta. Jer kada se taj proces sprovede do kraja i subjekat postane potpuno svestan sebe, ili prosvetljen, tada on tim prosvetljenjem prosvetljuje neuslovljenost koja omogućava samom univerzumu da uopšte bude, a da nije tek ništa. Dakle, tek u prosvetljenju postojanje postaje aktuelno, kao lični doživljaj. Sve dotle univerzum je bezličan. On se

aktuelizuje u smislu svog postojanja tek kroz prosvetljenu ličnost. Ne pre, i nikako drugačije. Ali prosečno iskustvo nama poznate subjektivnosti ne odražava ovakvo idealno stanje. Kod ogromne većine subjekata ovaj proces je tek u nekim ranim fazama dozrevanja. Videli smo kako okolno prostorvreme na Zemlji oblikuje fizičko telo čovekovo, i kako uslovljava njegovo kretanje (sudbinu). Princip života (*điva*) kristališe se kroz sve organske oblike, počevši od biljaka, insekata, zglavkara, mekušaca, riba, vodozemaca, kopnenih životinja, i na kraju svoje evolucije stiže do ljudskog obličja. Tokom sveg tog evolutivnog razvoja on je skupljao utiske o životu, sticao je iskustvo bivstvovanja. Njegove inkarnacije su kroz životinjske oblike tekle automatski ili spontano („bezgrešno”), dok sa ulaskom u ljudsko obličje počinje drama svesnog iskušavanja svih suprotnosti i iskustava. U čoveku se dotle bezličan prirodni proces zaokružuje u svesnu celinu koja se zove ličnost. Zato je to praćeno dramatikom svesnog sućeljavanja i odgovornog učešća u zbivanju, za razliku od dotadašnjeg

nesvesnog prepuštanja i spontanog, prirodnog reagovanja. Upravo tako se ponaša većina ljudi jer nose bliske utiske iz svojih životinjskih iskustava. Svekolika kultura je izraz čovekovog nastojanja da se izdigne sa tog nivoa, i da od nesvesnog reagovanja pređe na svesno delanje. Dakle, nije svaki čovek u potpunosti čovek. (To je jedan od osnovnih razloga zašto ne može svaki čovek da prihvati i razume astrologiju.) Čak se i po nekim detaljima njegove fizionomije može videti da je blizak životinjskom carstvu, često i nekoj određenoj životinji, a naročito po njegovom ponašanju.

Prepoznavanjem ovakvog sleda karmičke evolucije učinjeno je mnogo u razumevanju smisla sudbine, ali ostaje otvoreno pitanje: zašto se jednom čoveku događaju baš te stvari, a ne neke druge, ili zašto on čini baš to a ne nešto drugo? Odgovor na ovo pitanje dolazi s razumevanjem da je sudbina prirodni proces, da je ona ista tvar od koje je izgrađena cela priroda. Na koji način je izgrađena videli smo kroz zakonitosti astrologije, odnosno da se kroz sfernu strukturu četvorodi-

menzionog prostorvremena uobličavaju nebeska tela, takođe sfernog oblika i kretanja, koja uslovljavaju organski život na Zemlji. Na taj način su uslovljena i sva zbivanja na njoj, uključujući i individualne sudbine svih bića. Individualne sudbine su određene *principom sažimanja* prostorvremena, odnosno prostorom i vremenom nastanka individue. Trenutak rođenja jedne individue u određenom mestu sažima u sebi celokupno prostorvreme univerzuma. Individua je oličenje celine koja ju je stvorila. Ovo sažimanje je moguće jer je prostorvreme relativno, što je eksperimentalno dokazano, a ni evolucije života ne bi bilo da nije tako, da je priroda kruta i jednolična. Svaka individua, dakle, stvorena je od *stanja* kosmosa u datom trenutku. Kako ovo stanje nikada nije isto, nema ni dve iste individue, pa otuda ni dve iste sudbine. Zato planetarni uticaji zatečeni u trenutku rođenja presudno deluju na zbivanje te individue, na njegovu sudbinu, što se može detaljno proveriti u natalnoj karti.

Ali, zašto sam baš u tom trenutku rođen, ako je to sve tako? - pitaće se

opravdano neko. Zbog zakona karmičkog dozrevanja u svesti - a ta zrelost dozreva našim radom na duhovnom nadilaženju bezličnog prirodnog zbivanja. Kvalitet svesnosti određuje trenutak sledeće inkarnacije, a s tim i sudbinu. Naše sadašnje telo i njegova sudbina uvek svojim izgledom tačno izražavaju kvalitet naše dotadašnje svesti s kojim smo ušli u fizičko postojanje, sledeći zakon uzročnosti, i oni su kao takvi uvek jedina prava polazna osnova za nadilaženje sadašnjeg stanja. Kvalitet svesnosti pokazuje zrelost našeg odnosa prema postojanju. To je zrelost s kojom **nadilazimo** „svoju” subjektivnost koja „nas” izdvaja iz celine koja jedino jeste. Kasnije tumačenje *karme* kao „našeg” delovanja, i shodno njemu izazivanja odgovarajućih posledica, jeste izraz intuitivnog uvida da ljudska delanja nisu samo prirodna, nego i nešto više od toga. To je tačno. U čoveku se, naime, ukrštaju dejstva slobodnog duha i prirodne uzročnosti. To ukrštanje kristališe čovekovu ličnost i ona postaje toliko celovita koliko nadilazi prirodnu uslovljenost i dela u interesu duha koji omogućava samu pri-

rodu. U oba slučaja, dakle, bilo da u nama deluje prirodna uzročnost ili duh slobode (što je mnogo ređe), tu nema nikakvog ega kome se može pripisati delovanje. Naše telo je samo *mesto* ukrštanja prirode i slobodnog duha, tu se priroda saobražava svome duhovnom ishodu, i zato izgleda kao da to mesto deluje sâmo po sebi, kao neki ego. To je privid, kao što se i opiljci gvožđa prividno sami kreću ka magnetu. Stoga je karma delovanje koje nije naše, već pripada u celosti prirodnim procesima.

Da bi razumeli odgovor na ovo pitanje (Zašto sam rođen baš u onom trenutku, s ovakvom sudbinom?), moramo da raščistimo sa činjenicom da tada nismo „mi” rođeni, nego sâmo telo, koje je prirodna tvorevina, a sa kojim smo iz neznanja poistovećeni. Kada se „naše” telo rodilo nismo se i mi rodili, jer mi nismo različiti od samog bezvremenog postojanja, ili bivstva koje uvek jeste, nego smo tada samo postali identifikovani s trodimenzionim zbivanjem organskog sveta, tada smo samo počeli da posmatramo fizički svet kroz otvorene oči

ovog tela i da ga doživljavamo kroz njegova čula. Tada smo, naime, od stanja neuslovljenog, bezvremenog bivstva postali suženi i ukalupljeni u malo trodimenziono obličje ovog tela (toliko suženi i ukalupljeni da smo zaboravili svoje bivstvo), s ciljem da naša neuslovljena priroda dobije konkretno, ljudsko oličenje, da ne bude više bezlična, kao pûko postojanje. Sâmim zaboravom svoga bivstva mi bivamo uhvaćeni u gravitaciju organskog zbivanja - čije osobine prostorvremena (sudbina) tačno odgovaraju stepenu našeg zaborava. *Ova podudarnost upravo omogućava samospoznaju.* Zaboravom svoga večnog bivstva izazivamo rađanje u telu baš u onakvom prostorvremenu, odnosno sudbini koja kao u ogledalu izražava našu nesvesnost, i tako omogućava samospoznaju kada se odvratimo od objektivacije i okrenemo k sebi. Rađamo se u telu samo zato što nismo učinili ono što treba učiniti da se nadiđe prirodna uzročnost i omogućí duhovna autentičnost. Svako utelovljenje nam se ponavlja i događa baš na onakav način na koji smo propustili svoj duhovni ishod i tražili utočište u organ-

skoj prirodi. Naši životi su tačan izraz naše identifikacije s bićem i nesvesnosti duha koji ga omogućava. Kada nakon dovoljno iskustava i muka spoznamo da naše ishodište nije u prirodnom obnavljanju, i da uzalud u njemu tražimo utočište, već je ishod prirode u duhu koji je omogućava a naša je suština, tada smo nadišli sudbinu, naš život je autentičan i slobodan, on postaje nešto univerzalno i večno, a ne više individualno, ograničeno i prolazno.

Dakle, naša suština je duh koji omogućava samo postojanje prirode, on je neuslovljen prostorom i vremenom, kao i bilo kakvim psihofizičkim oblikovanjem prirode. Zahvaljujući takvoj svojoj suštini mi možemo biti svesni i psihički objektivni, jer duh koji nam omogućava svest nadilazi psihu i telo. U identifikaciji nije moguća objektivnost, ona je moguća samo zahvaljujući principu *nadilaženja*. Međutim, iskonska neuslovljenost i nezavisnost duha koji omogućava prirodu je bezlična činjenica, i ona zato teži da postane lično i konkretno ostvarena. Upravo ova težnja oblikuje ljudska bića, ona je

proces koji se kod različitih individua ostvaruje različitim ritmom, u skladu s vremenom i prostorom, odnosno prirodnom trodimenzionalnošću stvarnosti u kojoj se ostvaruje. Ovaj proces je ono što nazivamo sudbina. Ona izražava meru u kojoj je duh slobode postao konkretno prisutan i svestan u individui. Ovo je proces saobražavanja prirode, a ne duha. Duh samo ima privlačnu moć. Duh nije zahvaćen gravitacijom prirodnog zbivanja. Priroda se saobražava prema duhu, a ne duh prema prirodi. Ljudska priroda (i sudbina) jeste upravo *razmeđe duha i prirode*, smisla i postojanja, oblika i svesti o njemu, slobode i nužnosti - njihova interakcija i oličenje. Čovek nije ništa sâm po sebi, već je samo mera saobražavajućeg oličenja prisustva duha u biću, on je mesto gde se razmerava smisao duha i prirode, gde smisao i postojanje po prvi put dobijaju oličenje - kao celovita ličnost. Isti ovaj proces možemo razumeti ako ga opišemo tako što ćemo reći da naš besmrtni i nerođeni duh izgleda oblepljen prirodnim zbivanjima tela i uma, i zaveden njihovom gravitacijom u onoj meri u kojoj smo

poistovetili svoju suštinu sa prirodnim zbivanjem (dok astrologija pokazuje detalje svih gravitacija u našem kosmičkom okruženju koje pokreću zbivanje sveta u kome živimo, odnosno način poistovećenja duha sa zbivanjem); da je karakter tog zbivanja, odnosno njegova sudbina neposredan izraz našeg zaborava duhovne autentičnosti; da je *naš zaborav bivstva opredmećen kao psihofizička sudbina*. Prirodna determinacija kao u ogledalu odražava zaborav bivstva; koliko smo nesvesni toliko trpimo sudbinu kao kakav ružan san.

Još malo imaginacije pomoći će nam da ovo jasnije sagledamo. Priroda teži svome ishodu, a to je duh koji omogućava postojanje prirode. U toj težnji ona usavršava svoje sposobnosti delovanja i percepcije. Vrhunac takvog usavršavanja je ljudsko biće. Suština ljudskog bića nije ispoljena priroda, nego duh koji je omogućava, on je nevidljivi centar koji ima privlačno dejstvo da se oko njega oblikuje priroda kao vidljivo telo i njegova sudbina. Psihofizičko bivstvovanje (telo) je oblepljeno oko prisustva duha (Sopstva),

on kao magnet privlači oblikovanje prirode jer je njen ishod. **Kada se na nevidljivi duh, koji omogućava prirodu, nanese vidljivi materijal prirode, tada on postaje vidljiv kao čovek i njegova sudbina.** Sopstvo, čovekova duhovna suština, je izvan vremena i prostora, izvan svekolike vidljive prirode, ali je skriveno u telu. Telo je pogodno mesto gde se ono nalazi i ispoljava u prirodi. Duh je sveprisutan, on je u osnovi svih prirodnih oblika, ali se u ljudskom telu najličnije, što znači, najneposrednije ispoljava. Rođenje tela, njegovo kretanje i sva dramatična iskustva koja proživljava u trodimenzionom fizičkom svetu, jesu kretanja prirode u njenom saobražavanju svome duhovnom ishodu. On sâm je neuslovljen dramatičkom prirodnog zbivanja, iako je čovekova suština. Naša bit je uvek nepokretna, neuslovljena, izvan vremena i prostora, sâm se telo, koje posreduje našem prisustvu u svetu, kreće svojom sudbinom jer ga na to navodi gravitacija prirodnog zbivanja. Zato jedino u meditativnom mirovanju možemo osetiti vanvremensku neuslovljenost svoje duhovne suštine, i

otuda blaženstvo i opuštenost. Sva dramatika prirodnog zbivanja (sudbina tela) režirana je u skladu sa kvalitetom prisustva duha u biću, jer njegovo prisustvo nije svuda jednako; negde je zrelije i jače izraženo, a negde slabije i tek počinje da se promalja. Koliko je njegovo prisustvo jače i čvršće, toliko je svest prisutnija i sudbina povoljnija. Svest je interakcija duha i prirode. Jačajući prisustvo svesti jačamo prisustvo duha i ujedno prirodu privodimo njenom spasonosnom ishodu. U prisustvu svesti leži čovekova odgovornost za ostvarenje duhovnog ishoda, jer priroda je svoje saobražavanje dovela do vrhunca oblikovanjem ljudskog tela i javljanjem svesti u njemu. I tu je kraj njenog direktnog delovanja. Ta svest je, kao što smo rekli, interakcija duha i prirode. Ta interakcija mora da se sâma osnaži, da osmisli smisao svoga postojanja. To je proces individuacije ličnosti. Ličnost je nešto što priroda izbacuje kao svoj plod, što nadilazi njenu uzročnost i što mora sâmo da se integriše kao nešto jedinstveno i novo. Od tada priroda deluje indirektno, iskušavajući ličnost da bude nezavis-

na i svesna. Kao što majka ne može svome detetu dati ličnost, nego ga roditi, negovati i pomoći da svoju ličnost osnaži i integriše, tako i priroda ne može više ništa učiniti za čoveka nakon što je stvorila sve što mu treba, nego jedino može da ga negom i sudbinskim iskušenjima navede da bude ličnost. Ona ga kroz sva iskušenja navodi da osnaži prisustvo svesti u sebi, svesti koja je interakcija duha i prirode, smisla i postojanja. Rad je osnovno sredstvo njenog iskušavajućeg navođenja. Priroda, dakle, ne obavlja posao do kraja - ličnost ga privodi kraju. Da bi u tome uspela mora imati relativnu slobodu delovanja, jer nema svesti bez slobode. Relativnu slobodu ličnost ima zbog ostvarenja odgovornosti da osnaženjem prisustva svesti osnaži interakciju postojanja i smisla, prirode i duha, i bude oličenje prisustva duha u prirodi. Nezrele ličnosti svoju relativnu slobodu koju imaju najčešće koriste kao slobodu da mogu da rade šta hoće. Dok tako čine snalazi ih loša sudbina, jer *svrha ono malo slobode, koja je ličnosti prirodno prepuštena, jeste postizanje odgovornosti za smisao postojanja.*

Šta sve ovo praktično znači? To se u praksi svodi na to da je ličnost toliko integrisana i iznad prirodne uslovljenosti koliko smo svesni zbivanja i koliko ne reagujemo nesvesno na razne podsticaje. Nesvesna, spontana reakcija je osnovna odlika prirodne uslovljenosti. Sposobnost nadilaženja impulsivnog reagovanja i razumevanje prave prirode podsticaja koji se javljaju na nivou tela, osećanja ili uma, odlika su integrisane ličnosti. Samo ona je sposobna da deluje odgovarajuće i na kreativan način, u skladu s duhom koji sve omogućava. Sve prirodne reakcije s kojima smo dotle živeli delovale su same po sebi, mi smo tu bili pasivni, a često i njihove žrtve. Mi u duhovnom smislu nismo dotle ni postojali - postojala je jedino priroda, ona je sve radila, govorila i mislila kroz 'naše' telo. Astrologija će nam pokazati kako je radila i to znanje će nam pomoći da steknemo diferencijaciju i aktuelizujemo iskonsku nezavisnost duha u nama. Ako, na primer, doživljavamo nagle izlive besa ili agresivnosti, astrologija će nam pokazati da je tome uzrok naglašen i loše aspektovan Mars u našem

horoskopu. S tim znanjem više nećemo spontano ispoljavati agresivnost kao ranije, jer sada znamo da je to delo položaja Marsa, a ne naše lično. Tako uz pomoć astrološkog znanja razvijamo diferencijaciju svoje ličnosti od prirodne nužnosti. Uvek kada odolimo stihiji prirodnog navođenja postali smo u većoj meri njen gospodar nego ona naš, malo smo ojačali nezavisnost svoje ličnosti, razvili smo odgovornost za nju i približili se duhu neuslovljenosti. Natalna karta detaljno pokazuje kako priroda na jedinstven način deluje kroz nas, kroz telo i dobar deo uma. Zahvaljujući njoj možemo prepoznati prirodna uslovljavanja i objektivno se postaviti prema njima, a ne slepo ih sprovoditi. Tako razvijamo prisustvo svesti i odgovornost za smisao postojanja. Da bismo u tome uspeli moramo detaljno upoznati svoj horoskop, a naročito izazovne i naglašene činioce u njemu, jer oni nas najviše privlače i navode na identifikaciju, tj. najviše uslovljavaju. Sam znak u kome smo rođeni prvi je i najveći izazov koji moramo da savladamo, zatim polje u kome nam je smešteno Sunce, pa izazovni

aspekti i sve ostalo (povoljni aspekti nam pomažu u osvešćenju i nadilaženju nepovoljnih činilaca).

Za razliku od drugih duhovnih tradicija i praksi koje se takođe bave transcencijom prirodnog uslovljavanja, astrologija ima tu prednost što nam pruža uvid u našu individualnu i jedinstvenu situaciju; kao na školskoj tabli ona nam objektivno i bez ikakve ideologije, mitologije i kolektivnih ubeđenja pokazuje šemu s kojom smo sâmi uhvaćeni u identifikaciju s prirodnim zbivanjem, tako da nam ta ista šema može poslužiti da iz toga izađemo.

Ljudi se dele po karmičkoj zrelosti, odnosno po nivou svesti, a to je nivo s kojim su identifikovani sa prirodnim uslovljavanjem, s kojim nesvesno reaguju na zbivanja i tako izazivaju nova. Većina ljudi je potpuno porobljena utiscima i podsticajima na koje uvek sponatano reaguju, i ne mogu diferencirati svoju svest od tog lanca uzročnosti, oni čak i ne znaju da je to moguće. Njihova sudbina je potpuno određena kao pad jabuke od grane do tla. Manji broj ljudi može nadići neke

oblike uslovljenosti i tako donekle svesno uticati na tok svoga života, ali ne u potpunosti. Veoma je mali broj ljudi koji može steći potpunu nezavisnost duha od prirodnog uslovljavanja. Oni su probuđeni i nadišli su vreme u kome se sudbine događaju, slobodni su jer vide da sudbina nije ni bila njihova, nego je u potpunosti bila proces prirode.

Ocelovljenje kroz interakciju duha i prirode ima dve faze. Prva je samospoznaja, odnosno spoznaja sopstvenog duhovnog ishoda, nezavisnosti čovekovog duha. Ona se ostvaruje istraživanjem i *razlikovanjem* svoje duhovne suštine od prirodnih uticaja i svake sudbine koju prirodna kretanja proizvode. Kada se to valjano ostvari onda se jasno vidi da sva priroda teži duhu kao svom ishodu, da ona postiže svoje spasenje kroz prosvetljenog ili samospoznatog čoveka, da priroda postoji zbog naše samospoznaje i slobode. To je druga faza u kojoj spontano dolazi do *prihvatanja* svih prirodnih oblika i podržavanja sveg života u ljubavi koja daje sve od sebe. Iako izgledaju suprotne, obe faze su neophodne za celovitost. Dob-

ro sprovedena prva, sâma ostvaruje drugu. Kada se spozna ono što uistinu Jeste, tada se To spontano i prihvata. Nema samospoznaje bez prihvatanja onoga što se spoznalo. Ako samospoznaju ne sledi ljubavno prihvatanje sveg postojanja, sa svim suprotnostima, to znači da se nije ni spoznao duh koji postojanje omogućava i kome teži sve što postoji, već nešto drugo. Naša duhovna suština je ishod kome teži sav život i cela priroda, pa zato svoju duhovnu samospoznaju potvrđujemo time što prihvatamo sav život i postojanje. **Ljubav prema svemu što postoji jedini je način na koji se izražava duh koji omogućava sve što postoji, a koji je naša suština.**

Život i sudbina fizičkog tela samo su *način* na koji možemo biti svesni sebe, svog Sopstva koje nadilazi telo i njegovo rađanje i umiranje. Taj način mora uvek biti individualan jer se svest o Sebi može aktuelizovati jedino u celovitoj ličnosti, a ličnost to može biti samo ako je jedinstvena. Zato se ona uobličava samo u tro-dimenzionom svetu gde je to jedino moguće. Jedinstvenost, kao uslov za svest

o sebi i integraciju ličnosti, obezbeđuje stalno kretanje nebeskih tela koje nikada nije isto. Telo ima sudbinu, i to samo zato jer se kreće kroz trodimenzioni fizički svet koji ga je stvorio u svom linearnom vremenu, a s njim je i um koji je odraz interakcije sa drugim telima. Um je društveni fenomen. Delovanja svoga tela i uma mi doživljavamo kao svoja samo dok ne postanemo svesni svog neuslovljenog Sopstva, koje je nezavisno od sve pojavnosti i prirodne nužnosti. Uvek će dovoljna svesnost pokazati, makar intuitivno, da ovo telo nije baš naše, kako to slepo verujemo, jer ni većinu njegovih procesa ne možemo da kontrolišemo, čak ni da ih budemo svesni. Takođe će pažljivije osvešćenje pokazati da ni ono što to telo čini, ili mu biva učinjeno, nije baš naše u potpunosti. U dubini duše svako može sebi priznati da je u svom telu zarobljen kao u kakvoj biološkoj mašini, koja ga tlači i koja više radi po svojoj nameri nego po njegovoj. Svako je počinio neko zlo, i svako za sebe zna da nije po svojoj volji bio zao, nego ga je „nešto” nateralo da poćini zlo, ako ništa drugo, ono splet okolnosti.

Niko nije kriv za ono što je učinio, jer sve čini priroda. Čovek je kriv samo zato što *nije* učinio dobro, a mogao je, što nije učinio ono jedino što treba da učini, a to je osvešćenje bića i otvorenost za duh koji biće omogućava. Sva čovekova patnja počiva na ovakvoj krivici.

Kada uz pomoć astrologije neposredno sagledavamo stvari kakve jesu, bez posredovanja morala i ubeđenja, možemo se približiti uvidu da je naša sopstvena bit **različita** od psihofizičke pojavnosti. Taj uvid može biti znatno ubrzan nekom od drevnih ili savremenih praksi osvešćenja (meditacije) koje su nasleđene iz religijskih i mističkih tradicija. Tako dolazimo do razumevanja odakle nastaju sva delanja. Ako njega nema, onda se sve vidi naopako, pa se na toj osnovi i dela zlo i naopako. Različitost Sopstva od prirodnog zbivanja nije, naime, isto kao odvojenost dva različita entiteta. Sopstvo je cilj sveg zbivanja i oni se razlikuju samo kao proces i njegov ostvareni cilj. Ovde je, dakle, reč o vremenu. Vreme koje razdvaja Sopstvo od prirodnog zbivanja sastoji se od

rada na osvešćenju. Vreme je relativno, može da se rasprostire u prostornost i oblikovanje zbivanja, i tada se sa trodimenzione površine planeta vidi kao linearno vreme i sudbina koja se odvija „tokom vremena”; a može i da se sažme u lični doživljaj i svest koja je ovde i sada. Kvalitet prisustva svesti određuje prirodu vremena, a s njim i prostornog oblikovanja, odnosno sudbinu. Vreme i prostor sveg zbivanja sažimaju se u svest, a rasprostiru kao objektivno oblikovani kosmos. Ovo znači da sudbina zavisi od *prisustva* svesti, a ne od nekog određenog delanja; sâmo prisustvo svesti određuje brzinu zbivanja i njegovu prirodu. Između ostalog, i trenutak kada će se neko roditi u skladu je sa kvalitetom prisustva njegove svesti. Ovo takođe znači da ne postoji mogućnost objektivnog menjanja sudbine prema želji, nego da je jedino rešenje za svaku sudbinu osvestiti onoga ko ima sudbinu, u odnosu na koga se ona zbiva, i zbog koga se zbiva; onoga ko je svestan.

Svaka sudbina se dovršava u ličnosti i svaka na svoj jedinstveni način vodi

do ocelovljenja ličnosti. Cilj svake sudbine je, dakle, uobličavanje celovite ličnosti, i svaka se sudbina može razumeti jedino iz takve perspektive. Ličnost je oličenje celine zbivanja i zato samo kroz nju celovitu duh neuslovljenosti, koji celo zbivanje omogućava, može pokazati svoje oličenje.

SLOBODA KAO LIČNOST

Kada iskustvo bivstvovanja dovoljno sazri kroz sve suprotnosti tokom svoje karmičke evolucije, ono u ljudskom obliku dolazi do suočavanja sa smislom svoga postojanja, i postojanja uopšte. To suočavanje je početak ocelovljenja ličnosti i praćeno je uvek krizom. Ova egzistencijalna kriza može da traje dobar deo života, a često se prenosi i kroz više života. Sve dotle čovek nije celovit kao ličnost, on je razdeljen na mnoge delove i suprotnosti. Kako i na koji način, pokazuje vreme njegovog rođenja, odnosno stanje prirode u trenutku kada je rođen, jer ta priroda i njena dinamika su tvorci njegovih podela, a ne on sam. On ih omogućava samo na indirektan način, svojom pasivnošću i nespremnošću da svesno prihvati učešće u zbivanju, da se diferencira od njegovog uslovljavanja. Sve se zbivanje događa da bi u svesnoj ličnosti zadobilo oličenje svo-

ga smisla, zato čovek koji ne teži ovom oličenju, osvešćenju kao *odgovoru* na postojanje, živi u egzistencijalnoj krizi a ne u pravom životu. Njegov život je patnja. Patnja nije ništa drugo do pritisak kojim priroda prisiljava svest da se kristališe, pročisti i integriše u ličnost, gde jedino može biti dosegnut ishod bivstvovanja. U čovekovom Sopstvu se otvara ishod bića, duh neuslovljenosti koji omogućava da celog bića uopšte bude, i cela priroda teži tom svom ishodu. Jedino kroz čovekovu ličnost ona može da dosegne duh neuslovljenosti i bude autentična. Smisao prirodnog zbivanja zavisi od celovite ličnosti, i zato se sve uliva u nju, a ne obratno, ličnost prestaje da biva ličnost kada je rob prirodnog zbivanja. Zato čovek pati ako remeti tu iskonsku težnju sveg života, ako svoje uporište traži u prirodi kroz objektivaciju njenog zbivanja, u objektima, u ropstvu linearnog vremena gde se iskušava jedino prolaznost svega. Tada ide protiv prirodnog toka i nije nikakvo čudo što ga priroda udara teškim udarcima sudbine, jer ona ga time odvraća od identifikacije s objektima i navodi da jedino

uporište nađe u sebi sâmom, u integraciji svog Sopstva, ne bi li tako postao oličenje slobode koja svemu postojećem daje autentičnost i sâm život, i tako spase sva bića. Čovekova jedina sudbina je da bude spasilac bića, da svešću i ljubavlju omogućava život, a ne da bude njegov rob. Probuđen čovek vidi da oduvek jeste sâmo Sopstvo i da ne treba sebe da čini autentičnim (da se „spasava”), nego da se cela priroda isceljuje i postaje autentična kroz njega - kada je on probuđen.

Smisao postojanja je u njegovom osvešćenju, a osvešćenje nije ništa drugo do *odgovor* na ovu iskonsku težnju sâmog postojanja. Ako odgovora nema, postojanje je zaludno, izgleda destruktivno i bolno. Suština svesti je u dijalogu ili komunikaciji sa postojanjem. Zato bez ličnog učešća u bivstvovanju nema osvešćenja, a s njim ni smisla postojanja. Lično učestvujemo samo kada ne sprovodimo slepo impulse koji pristižu od Marsa, Meseca i ostalih činilaca prirodnog uslovljavanja, koje nam detaljno pokazuje astrologija, nego im odolevamo i objektivno se odnosimo prema njima u interesu duha, a ne

nagona. Uvek kada u tome uspemo, otvara nam se put ka slobodi. Samo nas takvi uspesi oslobađaju. Bez ličnog učešća sudbina je kao auto u pokretu u kojem vozač spava. Nije zato neobično što se takva sudbina loše završava. Manji udarci pri takvoj nesvesnoj vožnji trebalo bi da probude vozača, dok još ima vremena u njegovom fizičkom životu. Ako tresne u kraj svog životnog puta i dalje spavajući, nastaviće da drema i u sledećem životu. Onaj ko spava celog života uvek se žali na zlu sudbinu, umesto da se probudi i vidi kuda ide.

Dok je ličnost podeljena i njen dijalog sa postojanjem je podeljen, pa otuda i odgovori koje u takvom stanju nalazi nisu zadovoljavajući. Samo celovita ličnost ima celovit odnos prema životu i njegovom smislu. Prva iskustva celovitog odnosa sa životom stičemo u svojim odnosima sa bližnjima, sa osobom koju volimo. Ali ne samo sa voljenima, već i sa svima s kojima smo u nekom odnosu. Svakoga koga razumemo dovoljno duboko, spontano i zavolimo. Bez razlike, makar nam bio i neprijatelj. Ljubav je

jedina potvrda ispravnog razumevanja, i drugog čoveka i sveta uopšte. Svešću zaista možemo videti biće kakvo jeste, ali uvek objektivistički, spolja, dok ga jedino s ljubavlju možemo doživeti kakvo ono sâmno jeste u sebi i po sebi. Ljubav je dublja od svesnosti, gde svesnost dolazi do kraja, ljubav nastavlja. U dijalogu s drugim, i ljubavi prema njemu, učimo se dijalogu prema celini koja sve omogućava. Ona je u svima nama i spoznajući drugoga spoznajemo nju. Tada „drugi” nestaje i jedino samospoznaja preostaje. Jer, ono Jedno ne može se direktno spoznati u drugome niti kroz drugoga. Drugi je bio samo odraz Jednoga, motivacija za dijalog s njim. To Jedno je naše Sopstvo i samo ga kao takvog možemo svesno aktuelizovati. Na jedinstven i neponovljiv način kroz sebe sâmoga.

Ljubav je osećaj jedinstva s bićem, njegovo potpuno prihvatanje. Ovo jedinstvo moramo najpre steći u sebi. Sistematski moramo razvijati moć nepristrasnog opažanja svih osećaja u telu, od trenutka kada nastaju, prijatnih i neprijatnih. Kada se neki osećaj već razvije i potpuno nas

obuzme, tada je kasno da ga nepristrasno posmatramo. Kada naučimo da ga opazimo na najfinijem nivou, pri samom nastanku, tada nećemo postati njegov rob, videćemo njegove uzroke u okolini, sebi, ili u tranzitu neke planete. Kada naučimo taj prvi korak, nepristrasno opažanje podsticaja u telu, osećajima ili umu, kakvi jesu pri nastanku, tada možemo učiniti i drugi, a to je da ne reagujemo spontano na njih. Ako bi spontano reagovali, tada bi njima bili uslovljeni, ne bismo se razlikovali od tih podsticaja i njihovih sadržaja.¹

Iskustvo pokazuje da se bivstvovanje kakvo jeste ne može nikada doživeti osmišljavanjem, jer tada viđeno zavisi od toga kako je osmišljeno. Bivstvovanje se jedino može doživeti neposredno, bez osmišljavanja. Kada se ništa ne tumači ne može se videti ništa pogrešno, nego uvek onako kako jeste. U stvarnosti ništa nije

---

¹ O najopštijim principima i nekim detaljima o načinu kako se biće neposredno doživljava i osveščava, videti u poslednjem poglavlju moje knjige *Sâmkhya*. Zatim, William Hart: *Umetnost življenja, vipassana meditacija po učenju S.N.Goenke*, Loznica, B.Milisavljević, 1994. Tako je i Njanaponika Tera: *Budistička meditacija*, Novi Sad, 1988.

skriveno. Čovekov um je jedini entitet u čitavoj prirodi koji ne vidi stvari kakve jesu, nego mora da ih mukotrпно otkriva. Čovek se prosvetljuje kada otkrije da ne postoje nikakve objektivne prepreke za njegovu umnu spoznaju, nego da je sâm um kao takav prepreka da njegovo individualno biće prepozna apsolutno kao svoju bit. Nema razlika niti granica između individualnog i apsolutnog bića, njih jedino um deli u svojoj uobrazilji. Um je uvek podeljen i sužen na pojedinačno, dok je biće uvek celovito. Čovekovo biće zna sve jer je i sačinjeno od svega, ono je otelotvorenje svih principa i dimenzija prirode. Neposredno doživeti postojanje kakvo jeste znači doživeti ga s celim bićem i potpunim prihvatanjem kakvo jeste u svakom trenutku. To znači s ljubavlju. Ne postoji drugačiji način.

Sudbina je prirodni proces i ona nas uslovljava sve dok ne steknemo dovoljno zrelosti da se svesno i neposredno suočimo sa zbivanjem kakvo jeste, i prepoznamo svoju različitost od njega. Tada ona prestaje. Ovo se najbolje vidi u procesu tumačenja horoskopa. Kada uz pomoć

astrologije postanemo svesni neke situacije, bilo da se ona već nalazi u našem karakteru ili tek treba da se dogodi izvan, njeno ostvarenje se menja. Sâm čin naše svesnosti uneo je promenu u procesu njenog ostvarenja. Da je nismo postali svesni ona bi se neminovno ostvarila kao sudbina. Sâmo prisustvo svesti promenilo je prirodu događaja i pretvorilo ga u izazov za osvešćenje. Ako taj izazov prihvatimo, tada to više neće biti slepa nužnost i sudbina, već deo naše zrelosti koji nas je uzdigao na nešto viši nivo svesti, i tako promenio naš položaj u zbivanju. Kao što u prirodi postoje neki hemijski procesi koji se odigravaju samo pri sunčevoj svetlosti, a ne i u mraku, tako i sâmo prisustvo svetlosti svesti menja procese unutarjih i vanjskih događaja, ubrzava vreme njihovog ostvarenja i usavršava njihov izraz.

Samo kada se na ovakav način upotrebljava, astrologija pokazuje svoj pravi lik i najviše vrednosti. Ona je tada nezamenljiva kao pomoć u osvešćenju.

Do sada smo se sa zbivanjem uvek suočavali na pasivan način i posredno,

preko nekih objekata i simbola, uvek je to bila nesvesna reakcija, a ne svesna akcija. Društvo poseduje više mehanizama za kontrolu pojedinaca, s kojima ih prisiljava da ostanu pasivni jer samo tako mogu biti kontrolisani. Ono obiluje sredstvima za posredovanje sa postojanjem. Najveći posrednik je ideja Boga. Umesto da bude-
mo ispravni po svojoj svesti i zrelosti, mi slušamo zapovesti nekog (najčešće jevrejskog) Boga. I baš zato ih ne izvršavamo jer se ne oslanjamo na sopstvenu odgovornost i zrelost, nego na nešto izvan, što nam je nametnuto. Ispravnost ne može biti spolja nametnuta, čak ni od nekog Boga. Čovek je to dokazao celom svojom krvavom istorijom. Svi duhovni autoriteti, verski i nacionalni simboli, mitovi i rituali služe za posredovanje u odnosu s bivstvovanjem. Tome svakako služi i popularno-degenerisana astrologija. Razumljivo da je u ranijim vremenima veće nezrelosti čovečanstva bilo neophodno postojanje takvih posrednika, kao što je detetu potrebna pomoć roditelja dok se sâmo ne osposobi da dela i razume stvari. Ali, moramo ipak pretpostaviti da je ljud-

sko društvo u celosti bar malo napredovalo u zrelosti i da mu danas nisu potrebni stari posrednici. Bar ne svi. Savremeni mediji su stvorili nove i tako pokazali da su ljudi još uvek uveliko psihički zavisni i nesamostalni, što se najviše zloupotrebljava u političke svrhe.

Sušтина sve kulture i duhovnosti je da čovek **svoju autentičnost ne traži izvan sebe**, preko vanjskih posrednika, preko religije ili bilo kakvih drugih verovanja, rituala, mitova, simbola i autoriteta, dakle, u nekoj objektivizaciji, nego **da je nađe u sebi**, neposredno, u sopstvenoj zrelosti, ličnim suočavanjem sa bivstvujućim, koje vazda jeste naša Sopstvenost i autentičnost, i odgovornim učestvovanjem u njemu (Luka, 17. 20-21).

Sudbina postoji samo za onoga ko nije celovit, ko ne prihvata s ljubavlju sve što postoji, ko odbija makar i najmanji oblik postojanja, ili ga prihvata posredstvom nekog ubeđenja. Takav objektivizuje smisao postojanja izvan pa zato i traži rešenja u objektivnim promenama. Zato objektivna priroda i deluje uslovljavajuće na njega, jer on je identifikovao

van s njom. Samo je celovita ličnost svesna svog Sopstva, svoje biti koja je jedno sa neuslovljenošću koja sve omogućava. Onaj ko želi da „zna svoju sudbinu” time samo dokazuje da uopšte nije svestan ni ko je on, ni šta je život. Onaj ko je svestan sebe vidi da je cela priroda Jedno, ma šta se u njoj događalo, i da je to Jedno njegova bit nezavisna od pojedinačnih događaja. Vidi da celu prirodu omogućava duh neuslovljenosti ili slobode, i da je zato ona sama izraz te slobode, da u njoj nema uslovljenosti ni sudbine - ima je samo u umu koji nije svestan ovakvog istinskog stanja bića jer vidi samo pojedinačne aspekte postojanja. I zaista, pojedinačni aspekti prirode odlikuju se suprotnostima i neskladom, kada se poistovećuje s njima čovek doživljava patnju i sudbinu, dok se postojanje posmatrano samo kao *jedna celina* vidi kao čisto dobro i izraz neuslovljenosti. Da bi čovek tako video postojanje, kao čisto dobro u svim aspektima, mora sam da bude celovit. Jer, kakvo je stanje njegovog postojanja, tako će mu izgledati postojanje uopšte.

Na takvog čoveka astrološki zakoni više ne deluju, njega priroda više ne porobljava i ne uslovljava njegovu evoluciju. Ona je s njim završila posao, sada je on nezavisan, postao je ličnost, Čovek. Sve dotle bio je nešto što treba oblikovati, što majka priroda mora da neguje i vaspitava. Ona je to i činila sa svim suprotnostima, nemilosrdno i blago, lepo i ružno, ubijajući ga i oživljavajući mnogo puta, sve dok nije shvatio da nije telo, da je sâm odgovoran za svoju svesnost i da ne sme da je gubi zbog spoljašnjih uticaja. Da je može sačuvati samo ako jedino uporište nađe u sebi sâmom. Kada to učini, situacija se čudesno preokreće: kako cela priroda traži svoje isceljenje i spasenje kroz probuđenog čoveka, kada on svesno odgovori toj težnji okrećući se sopstvenoj integraciji, cela priroda počinje da mu u tome pomaže, čak mu postaje i poslušna u toj meri da to spolja izgleda kao da on poseduje neke „natprirodne moći” s kojima daje i pomaže život, a ne traži ga za sebe. Čovek tada postojanje doživljava kao svest i blaženstvo. Sve individualne aspekte (svoga) postojanja, koje objektivno

prikazuje astrologija u (njegovom) natalnom horoskopu, dobre i loše, on doživljava kao *raznolike podsticaje za osvešćenje*, a ne kao nešto „dobro” ili „zlo”. On vidi da je svaka moguća sudbina, odnosno trenutna situacija, izazov za osvešćenje, i stoga ne nastoji da bilo šta spolja menja, jer zna da se spoljašnje situacije menjaju sâme u zavisnosti od stanja svesti subjekta koji ih doživljava; vidi da sve ide svome cilju jer sve pripada celini, i zato se ne brine ni zbog čega; da je smisao svih spoljašnjih dešavanja da izazovu unutarnju zrelost i svesnost, pa stoga nema nikakvog smisla najpre menjati spoljašnjost. Kvalitet spoljašnjih okolnosti menja se jedino sopstvenom zrelošću. Nikako drugačije. Sada je postao probuđen, celovit, a to znači oličenje celine i njenog smisla, neuslovljenosti ili slobode koja celinu omogućava. Sâma celina je nezavisna od pojedinačnih zbivanja unutar nje. Tako je i probuđen Čovek, kao oličenje celine, nezavisan od svih zbivanja unutar prirode. Na njega više ne deluje psihodinamika prostora i njihova gravitacija koja stvara sudbinu, jer gravitacija njegovog

Sopstva je sada nadmoćna. Po tome je sličan Suncu. Ne traži više uporište u stvorenom biću, jer ga je našao u duhu koji biće omogućava. Nije više ono što život treba da oblikuje i stvara, već onaj koji stvara i zrači životom; jer duh koji sve omogućava sada slobodno izbija iz njega.

On je tada slobodan od sudbine, ali ne u smislu da je njen „gospodar” i da može da radi šta želi. Naprotiv. On nema cilja koji bi želeo, objekti za njega ne postoje jer on je cilj svega što živi, on je sada ishod svega i s ljubavlju prihvata sva bića kakva jesu, isceljuje ih u smislu njihovog postojanja sâmim svojim prisustvom i nežnošću.

